

SAKRAMENTET E KISHËS KATOLIKE

Kemi bërë së bashku një rrugëtim shumë të bukur dhe të rëndësishëm, që na ka bërë të rritemi në fe dhe në dashurinë ndaj Zotit e ndaj Sakramenteve të themeluara, siç e kemi parë, nga vetë Zoti ynë Jezu Krishti. Tani kemi arritur tek fundi i këtij rrugëtimi mbi Sakramentet, por e dimë që sigurisht nuk është fundi i njohurive dhe i njohjes që ne mund të fitojmë mbi Sakramentet e Nënës sonë, Kishës Katolike; përkundrazi këto faqe katekizmi ishin vetëm një “parashijim” i asaj jete të mrekullueshme që çdo i pagëzuar katolik mund dhe duhet të jetojë nëpërmjet këtyre shtatë thesareve të pafundme, që janë shtatë shenja të shenjta, janë shtatë mistere, bukurinë, madhësinë dhe rëndësinë e të cilëve nuk mund as ta përmbledhim, as ta përmbylim në këto pak faqe njohurish, por duhet ta jetojmë dita ditës, gjithnjë e më shumë, që ta kuptojmë dhe ta mishërojmë në përditshmërinë tonë. Le ta mbyllim pra këtë cikël katekizmi mbi sakramentet me sakramentin e shtatë, që është Sakramenti i Urdhrit të Shenjtë.

BURIMET ZYRTARE

Burimet zyrtare janë ato që kemi përmendur edhe për Sakramentet e tjerë: siti zyrtar i Kishës Katolike vatican.va: [Catechismo della Chiesa Cattolica - Indice Generale \(vatican.va\)](http://Catechismo della Chiesa Cattolica - Indice Generale (vatican.va)), ku shpjegohet në detaj gjithcka mbi Katekizmin e Kishës Katolike në gjuhë të ndryshme, por në shqip akoma jo fatkeqësisht. Gjithashtu, ndonjë njohuri më të thellë do ta marr nga një sit tjetër zyrtar i Urdhrit Domenikan, urdhër shumë i rëndësishëm i Kishës Katolike, Amici Domenicani; rubrica: Un sacerdote risponde: Un sacerdote risponde – Amici Domenicani, në të cilin besimtarët i bëjnë pyetje të shumëllojshme priftit domenikan, profesor teologjie, tomisti Atë Angelo Bellon; si edhe nga siti zyrtar i priftit italian Don Leonardo Maria Pompei, prift i Kishës Katolike Romane “In Voluntate Dei”: don Leonardo Maria Pompei – In Voluntate Dei.

SAKRAMENTI I URDHRI TË SHENJTË

Kemi thënë që Kisha Katolike ka 7 shenja të shenjta, 7 sakramente, që janë: Pagëzimi, Krezmimi, Eukaristia, Rrëfimi, Vajimi, Urdhri i Shenjtë, Martesa. Këto sakramente janë të themeluara nga vetë Jezu Krishti dhe prekin të gjitha etapat e jetës të së një krishteri katolik. Falë këtyre sakramenteve jeta e një të krishteri fillon, rritet, shërohet dhe merr misionin e vet personal. Përsa i përket këtij të fundit, kemi dy Sakramentet që kanë këtë rol specifik në jetën tonë që janë Sakramenti i Martesës dhe i Urdhrit të Shenjtë. Pra, duke kujtuar klasifikimin që kemi bërë që në fillim të këtij rrugëtimi në lidhje me Sakramentet, kemi thënë që i ndajmë në tre grupe të mëdha sipas rolit që ata kanë.

SAKRAMENTET E KISHËS KATOLIKE

Kemi filluar me Sakramentet e hyrjes në jetën e krishterë (Pagëzimi, Krezmimi dhe Eukaristia, duke vijuar me Sakramentet e shërimit (Rrëfimi e Vajimi) e në fund kemi arritur tek Sakramentet në shërbim të bashkësisë e të misionit të besimtarëve (Martesa dhe Urdhri i Shenjtë). Le ta ndalemi tek Sakramenti i fundit në shërbim të bashkësisë dhe të misionit të

besimtarëve, që është Sakramenti i Urdhrit të Shenjtë. Do ta shtjellojmë në formën e pyetjeve, siç kemi bërë për çdo sakrament. Mos t'ju duket si një sakrament abstrakt ose që ka të bëjë shumë pak me ne, njerëzit “normalë”, jo të thirrur për meshtari a gjëra të tilla: siç do të shikojmë më poshtë, shumë nga pyetjet e bëra duhet të na kenë kaluar nëpërmend secilit prej nesh të paktën një herë në jetë dhe jam e sigurtë se shumë prej jush do të kishit dëshirë të gjenit një ose disa përgjigje të arsyeshme, të vërteta, në lidhje me këto pyetje. Le të fillojmë pa humbur kohë.

1. ÇFARË ËSHTË SAKRAMENTI I URDHRI TË SHENJTË?

Sakramenti i Urdhrit të Shenjtë është një nga shtatë Sakramentet e Kishës Katolike, falë të cilit misioni që Jezu Krishti u ka dhënë Apostujve të tij vazhdon të ushtrohet në Kishë deri në fundin e kohërave. Sakramenti i Urdhrit është Sakramenti i shërbimit apostolik (duke e lidhur me sa thamë më sipër, pra që futet në Sakramentet në shërbim të bashkësisë e të misionit, konkretisht të misionit apostolik). Ky sakrament ka tre gradë: Ipushkvinë, presbiteratin (priftërinë) dhe diakonatin. Do të flasim më tej në lidhje me gradët e këtij Sakramenti. Na intereson për momentin që të kuptojmë se

për çfarë bëhet fjalë. Për ta kuptuar më mirë Sakramentin e Urdhrit të Shenjtë, le të flasim më parë në detaj në lidhje me themelimin e këtij Sakramenti dhe për vazhdimësinë apostolike.

2. PSE QUHET SAKRAMENTI I URDHIMIT?

Fjala “urdhër” vjen nga fjala latinisht “ordinatio” pra “urdhërim”, që në antikitetin romak kishte të bënte me integrimin ose futjen në një “ordo” (lat.), pra në një urdhër. Urdhurat në atë kohë ishin disa trupa të caktuar nga ana civile, si psh. trupat e atyre që udhëhiqnin vendin. Kështu, në analogji, edhe në Kishën e fillimeve të krishtërimit kishte trupa të tillë të caktuar, që Tradita e Kishës Katolike i quante që nga kohët e hershme “*táxeis*” (greqisht) ose “ordines” (latinisht) dmth urdhra. Themelet biblike të këtyre urdhërave dhe mënyrën se si transmetohet pushteti i Jezu Krishtit tek ata do t’i shikojmë më poshtë. Ja cilat janë këto urdhra, që sikurse thamë janë tre gradë të ndryshme të të njëjtit sakrament:

- « ordo Episcoporum » dmth Urdhri i Ileshkëve
- « ordo presbyterorum » dmth Urdhri i presbitërave (priftërinjve)
- « ordo diaconorum » dmth Urdhri i diakonëve

Si quhet ndryshe?

Sot, fjala “ordinatio” pra “urdhërim” ka të bëjë me aktin sakramental të integritit në njërin prej Urdhërave të lartpërmendur (pra të Ileshkëve, të priftërinjve ose të diakonëve), me fjalë me të thjeshta nëpërmjet këtij “urdhërimi” bëhej futja e individit (e kandidatit) në njërin prej urdhërave të shenjtë (në njërin prej gradëve të sakramentit) nëpërmjet marrjes së këtij Sakramenti specifik, që pra e quajmë Sakramenti i Urdhrit. Duhet të kemi parasysh, sikurse do ta shikojmë më në detaj, që nuk është vetëm një delegim ose një përzgjedhje, por **ka të bëjë me dhënien e dhuratës së veçantë të Shpirtit të Shenjtë nëpërmjet së cilës mund të ushtrohet pushteti i shenjtë “sacra potestas (në lat.)”**, pushtet që siç do të shohim vjen nga vetë Jezu Krishti dhe transmetohet nëpërmjet Kishës së tij.

Ne në shqip mund të kemi dëgjuar më shumë shprehjen “shugurim” si psh. “është shuguruar prift”, sepse në fakt urdhërimi “Ordinatio (në lat.)” quhet ndryshe edhe “Consecratio (në lat.)”, që do të thotë “shugurim”, “kushtim”, pasi është një kushtim total i kandidati ndaj Krishtit.

3. SI U THEMELUA SAKRAMENTI I URDHIMIT?

Sakramenti i Urdhrit të Shenjtë, sikurse të gjitha sakramentet e tjera, është themeluar nga vetë Jezu Krishti. Kur dhe si? Duke u bazuar në themelet biblike, pra në Fjalën e Zotit, ne mund të themi që Sakramenti i Urdhrit është themeluar në këtë kontekst:

Jezusi ngjitet në mal për t’u lutur në vetmi e heshtje, siç bënte zakonisht përpara çdo vendimi të rëndësishëm dhe kështu cakton 12 vetë, sigurisht duhet t’i ketë zgjedhur ndër ndjekësit, nxënësit e tij, dhe i quan apostuj. Këtyre të dymbëdhjetëve u jep pushtetin që të predikojnë dhe të dëbojnë djajtë, që janë gjërat që bëjnë dhe duhet të bëjnë kryesisht priftërinjtë, nëpërmjet predikimit dhe lutjeve të tyre. Le ta lexojmë pjesën e Ungjillit:

“Pastaj u ngjit në një mal e i thirri ata që deshë vetë. Ata shkuan tek ai. Dhe i emëroi të Dymbëdhjetët [të cilët edhe i quajti apostuj], që të jenë me të e t’i dërgojë të predikojnë, e ta kenë

pushtetin t'i dëbojnë djajtë. [I emëroi, pra, të Dymbëdhjetët:] Simonin - të cilit ia ngjiti emrin Pjetër, Jakobin, birin e Zebedeut, dhe Gjonin, vëllain e tij, që i quajti: Boanerges, që do të thotë: Bijtë e rrufesë; pastaj Andreun, Filipin, Bartolomeun, Mateun, Tomën, Jakobin e Alfeut, Tadeun, Simonin Kananeas dhe Judën Iskariot, i cili edhe e tradhtoi". (Marku 3, 13-19)

Apostull (nga greqishtja apóstolo) do të thotë "i dërguar", "mesazher". Kuptohet se pse Jezusi vendos që të quajë apostuj 12 dishepujt e tij. E dimë po ashtu që në momentin që Zoti, pra në rastin tonë Jezu Krishti, vendos një emër për një realitet ose një njeri, po i jep së bashku me identitetin, edhe misionin atij. E kështu bëri me të dymbëdhjetët, i quajti dhe i bëri apostuj, që siç e pamë, do të thotë që u jep edhe një pushtet të madh e të veçantë. Apostujt që Jezusi zgjedh janë 12 dhe këta janë: Simon Pjetri, Gjoni, Jakobi (i madh, vëlla i Gjonit), Andrea, Filipi, Bartolomeu (i quajtur Natanael), Mateu, Toma, Juda Tadeu, Jakobi (i vogël, vëlla i Judë Tadeut), Simoni Kananeas dhe Juda Iskariota. Ky e fundit, siç e dimë të gjithë, e tradhtoi Jezusin, kështu që u zëvendësua më vonë nga Matia, siç shkruhet në Veprat e Apostujve (Vap 1, 12-26).

Cilat janë karakteristikat e apostujve, pra nga se ndryshojnë apostujt nga dishepujt (nxënësit) e tjerë të Jezusit?

1. Apostujt janë të emëruar, direkt nga Jezusi, që i thërret dhe i dërgon secilin nga ata personalisht.
2. Apostujt marrin pushtetin drejtpërdrejtë nga Jezu Krishti, i cili duke qenë Zot e ka këtë pushtet në vetvete dhe mund t'ja japë pa problem kujt të dojë, që të predikojnë dhe të dëbojnë djajtë. Nënkuptohej që këtë gjë e bëjnë në emër të Jezu Krishtit, pra siç thamë me pushtetin e dhënë direkt nga Ai.
3. Po ashtu, apostujt, siç do të shikojmë në këto pjesë ungjilli që do të jepen më poshtë, marrin nga Jezu Krishti pushtetin e veçantë që:
 - **të kremtojnë Eukaristinë (Meshën) e Shenjtë**, pra ata mund të shugurojnë bukën dhe verën, të cilat për fuqinë e Shpirtit të Shenjtë dhe për fjalët e shugurimit që thuhet nga apostulli, mund të shndërrohen në Korpin e Gjakun e Krishtit (Transubstanciacioni, për më tepër shiko: Sakramenti i Kungimit). Kjo ndodh gjatë darkës së fundit, në të enjten e madhe, kur Jezusi themelon Sakramentin e Eukaristisë dhe u thotë apostujve të tij, që janë prezent në darkë rreth tryezës së bashku me Jezusin, që të bëjnë edhe ato të njëjtën gjë (kuptohet që duhet ta bënin përherë, edhe pas vdekjes së Jezusit, e cila do të realizohej pas pak orësh, pra në të premtën e madhe gjatë së cilës u krye Mundimi i Jezu Krishtit). E gjejmë në ungjillin sipas Lukës:

“Kur erdhi koha, Jezusi u ul në tryezë e me të bashkë edhe apostujt. U tha: “Me gjithë shpirt kam pasur dëshirë ta ha këtë Darkë të Pashkëve bashkë me ju para se të pësoj, sepse juve po ju them: nuk do ta ha më para se të marrë fund në Mbretërinë e Hyjit.” Atëherë mori gotën, falenderoi e tha: “Merreni e ndajeni mes jush! Vërtet, unë po ju them se prej këtij çasti s’do të pi më fryt hardhie derisa të vijë Mbretëria e Hyjit.” Pastaj mori bukën, u falënderua, e theu, ua dha e tha: “Ky është trupi im që flijohet për ju. Bëni këtë në përkujtimin tim!” E mori gjithashtu edhe kelkun, pasi u krye darka, e tha: “Ky kelk është Besëlidhja e Re në gjakun tim që derdhet për ju.” (Luka 22, 14-20)

- **të falin mëkatet**, në atë që ne e njohim me emrin Sakramenti i Rrëfimit. Këtë pushtet jua dha pasi u ringjall dhe ju shfaq apostujve i ringjallur, duke ju dhënë

pushtetin për të falur (ose mos falur në rast se nuk plotësohen kriteret, për më tepër shiko: Sakramenti i Rrëfimit) mëkatet atyre njerëzve që do t'jua rrëfenin. Kështu, ai themelon edhe Sakramentin e Rrëfimit. E gjejmë në ungjillin sipas Gjonit:

*“Në mbrëmjen e po asaj dite - të parën ditë të javës - ndërsa dyert e shtëpisë, ku banonin nxënësit, ishin të mbyllura prej frikës së judenjve, erdhi Jezusi, zuri vend mes tyre dhe u tha: “Paqja me ju!” Si u tha kështu, u tregoi duart dhe kraharorin. Nxënësit u gëzuan, kur e panë Zotërinë. Pastaj u tha prapë: “Paqja me ju! Siç më dërgoi mua Ati, ashtu unë po ju dërgoj ju.” Si foli kështu, **hukati mbi ta dhe u tha: “Merrni Shpirtin Shenjt! Atyre që jua falni mëkatet, u falen, e atyre që nuk jua falni, nuk u falen.”** Por Toma, **njëri prej të Dymbëdhjetëve - ai që quhet Binjak - nuk ndodhi me ta kur erdhi Jezusi”**. (Gjoni 20, 19-24)*

Pra, pushteti i apostujve është ndryshe nga pushteti i nxënësve të tjerë. Ata kanë nga vetë Jezu Krishti pushtetin për të predikuar, dëbuar djajtë, por sidomos dhe në mënyrë më të dallueshme, për të kremtuar Eukaristinë e shenjtë dhe falur mëkatet.

Çfarë është vazhdimësia apostolike?

Por, aktiviteti i Shpirti të Shenjtë nuk përfundon me këta apostuj. Duke qenë njerëz të vdekshëm, edhe pse shumë të shenjtë, si të gjithë e kanë lënë këtë tokë. Nqs nuk do të kishte pasur një vazhdimësi, një trashëgimi të këtij pushteti të veçantë të dhënë nga Jezusi këtyre apostujve, atëhere në ditët tona nuk do të mund të bëhej fjalë as për Pagëzim, as për Kungim e Meshë apo Rrëfim. Nuk do të ekzistonin të krishterët katolikë dhe nuk do të ekzistonte as Kisha, ashtu siç Jezusi e ka menduar dhe dashur që në fillimet e saj.

Për të siguruar trashëgiminë e të gjitha thesareve të dhëna nga Jezusi apostujve të përzgjedhur nga vetë ai, ekziston e ashtuquajtura “vazhdimësi apostolike”, pra vepra e apostujve vazhdon edhe në ditët tona falë transmetimit të pushtetit të tyre në njerëz të tjerë, të thirrur nga Zoti dhe të aprovuar nga Kisha, në shërbim të popullit të krishterë. **Këta njerëz të cilëve u transmetohet po i njëjti pushtet që kanë patur 12 apostujt e Jezu Krishtit janë Ipeshkvit.** Kështu, ky pushtet i dhënë direkt nga Jezu Krishti Apostujve u transmetohet pasardhësve të tyre (që thamë janë Ipeshkvit), nëpërmjet një zinxhiri që nuk shkëputet deri në ditët tona.

Si u transmetohet pushteti i dhënë apostujve pasardhësve të tyre (Ipeshkëve)?

Jezu Krishti nuk ka patur nevojë për ndonjë ritual të veçantë për t'jua transmetuar këtë pushtet të tijin 12 apostujve, pasi Ai është Zot dhe mund të bëjë si të dojë: e pamë që në rastin e Eukaristisë vetëm u flet, u thotë “bëni këtë në përkujtimin tim”, kurse në rastin e Rrëfimit hukat (fjalë e vështirë, më falni por kështu e kishte përkthyer Bibla, gjithsesi kuptimi është që fryn mbi ta) dhe u thotë “Merrni Shpirtin e Shenjtë, atyre që jua falni mëkatet, u falen...”. Kurse, vetë apostujt e tij, të dymbëdhjetët, do t'u ketë thënë patjetër se si duhej t'ua transmetonin pushtetin që Ai vetë u kishte dhënë atyre, pasardhësve të apostujve.

Konkretisht, edhe në Bibël e shikojmë **që transmetimi i këtij pushteti hyjnor, pra të dhënë nga vetë Jezu Krishti, bëhet duke u lutur dhe duke u vënë duart mbi krye mbi kandidatit** (mbi atë pasardhës të apostujve). Kështu, ne shikojmë që ky pushtet u transmetohet Palit dhe Barnabës (shën Pali është një ndër apostujt më të njohur të Jezu Krishtit, i cili së bashku me Shën Pjetrin është themeli i Kishës Katolike, aq sa pajtorët e qytetit të Romës, ku siç e dimë gjendet qendra e katolicizmit, janë pikërisht dy shtyllat e Kishës Katolike, Shën Pjetri e Shën Pali, të festuar më 29 qershor). E megjithatë, edhe pse Pali është një ndër apostujt më të njohur në historinë e krishtërit, ai nuk bën pjesë në të

dymbëdhjetët (që siç i rreshtuam kishin emër dhe mbiemër dhe ishin drejtpërdrejt të zgjedhur nga Jezusi kur Ai ishte ende gjallë mbi këtë tokë). Përkundrazi, Pali është kthyer tek Jezusi dhe është pagëzuar pas vdekjes dhe ringjalljes e ngjitjes në qiell të Jezu Krishtit (episodi i famshëm kur Jezusi e takon Shën Palin në rrugën e Damaskos, duke ju shfaqur atij), kështu që shën Pali është një ndër ata apostuj që nuk e kanë marrë pushtetin direkt nga Jezu Krishti si të dymbëdhjetët, por të cilit i është transmetuar ky pushtet nga apostujt (ose nga ndonjë njeri tjetër që po ashtu i ishte transmetuar ky pushtet nga vetë apostujt). Të njëjtën gjë mund të themi për Barnabën, shokun e shën Palit dhe apostulli tjetër i madh i Jezu Krishtit, për të cilin flitet në Bibël. Le të lexojmë:

*“Në kishën vendase të Antiokisë kishte disa profetë e mësues. Ishin Barnaba, Simoni, i quajtur Niger, Luci prej Cirenës, Manaeni, që kishte qenë edukuar bashkë me Herodin tetrark dhe Sauli. Një ditë, ndërsa po kryenin shërbesën hyjnore e po agjëronin, Shpirti Shenjt tha: “M’i ndani Barnabën e Saulin të kryejnë veprimtarinë për të cilën i kam thirrur.” **Atëherë, pasi agjëruan dhe u lutën, vunë duart mbi ta dhe i lejuan të shkojnë**”.* (Veprat e Apostujve 13, 1-3)

Pra, nëpërmjet lutjes dhe vënies së duarve, Palit e Barnabës u transmetohet pushteti i dhënë nga Jezusi apostujve, po i njëjti pushtet. E po ashtu, vetë Pali e transmeton këtë pushtet të marrë nga Apostujt në të njëjtën mënyrë, ndër të cilët përmenden Timoteu dhe Titi:

*“Të kujtoj ta ringjallësh dhuratën e hirit të Hyjit që është në ty **në saje të vënies së duarve të mia**. Sepse Hyji nuk na e ka dhënë shpirtin e frikës, por përkundrazi, shpirtin e virtytit, të dashurisë dhe të urtisë. Prandaj mos të të vijë turp ta dëshmosh Zotin tonë, as mua të burgosurin e tij, por hiq keq bashkë me mua për Ungjill duke u mbështetur në fuqinë e Hyjit, i cili na shëlboi dhe na thirri me thirrje të shenjtë – jo në saje të veprave tona, por në saje të vullnetit të vet dhe të hirit, që na u dha që prej amshimit në Jezu Krishtin dhe u dëftua tani me Ardhjen e Shëlbuesit tonë Jezu Krishtit. Ky e asgjësoi vdekjen dhe bëri të shndërronte jeta dhe pavdekësinë me anë të Ungjillit, për të cilin Hyji më caktoi të jem predikatar, **apostull dhe mësues**”.* (Letra e dytë drejtuar Timoteut, 1, 6-11)

Pasardhësve të tij Timoteut dhe Titit, Shën Pali jo vetëm u transmeton këtë pushtet, por edhe u thotë që ata (të bërë tashmë apostuj nga Shën Pali falë vazhdimësisë apostolike) nga ana e tyre t’ua transmetojnë edhe të tjerëve që janë të thirrur nga Jezusi, por duke patur kujdes që të mos e bëjnë “me ngut” dhe që ta bëjnë sikurse u kishte mësuar Shën Pali:

“Askujt mos i vër duart me ngutësi!” (Letra e parë drejtuar Timoteut 5, 22)

“Arsyeja pse të lashë në Kretë është që të kryesh çka mbetet për t’u rregulluar dhe të caktosh disa presbiterë në çdo qytet sipas porosive që të kam dhënë”. (Letra drejtuar Titit 1, 5)

Ja pra, se si Shën Pali dhe apostuj të tjerë u transmetojnë pushtetin e dhënë nga Jezu Krishti të dymbëdhjetëve, pasardhësve të tyre (Ipeshkëve).

Po përsa i përket gradëve të tjera të Sakramentit të Urdhrit, si u themeluan ata?

Thamë që Sakramenti i Urdhrit ka tre gradë që janë: ipeshkvia, presbiterati (priftëria) dhe diakonati. Do të flasim më tej në lidhje me ndryshimet midis këtyre tre urdhrave të shenjtë (këtyre tre gradëve të të njëjtit Sakrament të Urdhrit). E pamë se si u themelua dhe se si transmetohej Ipeshkvia (pra se si Ipeshkvi janë pasardhësit e drejtpërdrejtë të apostujve).

Si u themelua presbiterati (priftëria)?

Apostujt kishin caktuar për çdo komunitet ca të moshuar (që në greqisht quhen “presbiteroi” pra presbiterë ose priftërinj, siç i njohim ne më mirë). Kështu, themelohet edhe Urdhri i presbiterëve ose priftërinjve:

“Pasi e kumtuan Lajmin e gëzueshëm në atë qytet, dhe, pasi bënë një numër të madh nxënësish, kthyen në Listër, në Ikon e në Antioki. I përforconin zemrat e nxënësve në qendresë të fesë, sepse - thoshin - na duhet të kalojmë nëpër shumë vështirësi për të hyrë në Mbretërinë e Hyjit. Pasi luteshin e agjëronin, secilës kishë i emëronin të moshuarin dhe ia porositnin Zotit, në të cilin kishin besuar”. Veprat e Apostujve (14, 21-23)

Si u themelua diakonati?

Po ashtu, vetë apostujt e caktuar direkt nga Jezu Krishti kur ai ishte gjallë mbi tokë (pra, të dymbëdhjetët), pasi luten, u vënë duart shtatë burrave me reputacion të mirë, plot me Shpirtin e Shenjtë dhe urti, që këta të fundit të merren më shumë me shërbimin, kurse apostujt t’i përkushtoheshin në mënyrë më specifike predikimit dhe atyre gjërave të tjera që sikurse thamë më sipër u kishte dhënë pushtet Jezusi të bënin. Këta burra janë diakonët e parë në historinë e katolicizmit dhe kështu u themelua urdhri i diakonitit. Mund ta gjejmë në Veprat e Apostujve:

“Në atë kohë, me të rritur të numrit të nxënësve, filluan ankesat e hebrenjve që flisnin greqisht kundër hebrenjve vendas pse në shërbimin e përditshëm po i linin pas dore vejtat e tyre. Atëherë të Dymbëdhjetët bashkuan në një mbledhje të përgjithshme nxënësit e u thanë: “Nuk është e drejtë ta lëmë predikimin e fjalës së Hyjit për të shërbyer në tryezë. Gjeneri, pra, o vëllezër, ndër ju shtatë vetë në zë të mirë, plot me Shpirt Shenjt e me urti, të cilët do t’i caktojmë për këtë detyrë, kurse ne do t’i kushtohemi krejtësisht lutjes dhe shërbesës së fjalës.” Propozimi i pëlqeu krejt mbledhjes së nxënësve. Ata atëherë zgjodhën Shtjefnin, njeri plot fe e Shpirt Shenjt, pastaj Filipin, Prohorin, Nikanorin, Timonin, Parmenin dhe Nikollën, proslit prej Antiokisë. Këta i vunë para apostujve. Apostujt, pasi u lutën, vunë duart mbi ta”. (Vap 6, 1-6)

Pra, në komunitetet e para të krishtera ne kemi prezencën e apostujve (pasardhësit e të cilëve thamë janë Ipeshkvit) që bëjnë pjesëmarrës të pushtetit të tyre presbiterët (priftërinjtë) dhe diakonët. Se si këta të fundit bëhen pjesëmarrës të këtij pushteti të shenjtë, do të shikojmë më poshtë. Gjithashtu, sikurse shkruan Papa Benedikti XVI, duke folur mbi Eklesiologjinë, pra mbi historinë e Kishës, që nga fillimet e krishtërit Krishti ka caktuar një strukturë të Kishës dhe kjo strukturë duhet të ruhet gjatë kohës, deri në kthimin e Jezu Krishtit. Kjo strukturë (që është ajo për të cilën folëm më sipër) themelore e Kishës jep të drejtën që të flasim pikërisht për themelimin e sakramentit të Urdhrit nga ana e Jezu Krishtit.

4. CILAT JANË NDRYSHIMET MIDIS IPESHKËVE, PRIFTËRINJVE DHE DIAKONËVE?

Sakramenti i Urdhrit ka tre gradë që janë Ipeshkvia, Presbiterati (Priftëria) dhe Diakonati. **Dy gradët e para, pra Ipeshkvia dhe Presbiterati kanë të bëjnë me pjesëmarrjen ministeriale në priftërinë e Jezu Krishtit. Grada e tretë, pra diakonati, ka qëllimin që t’i ndihmojë dhe të jetë në shërbim të këtyre dy gradëve të para.** Për këtë arsye, termi “sacerdos” që latinisht do të thotë prift, mund të përdoret si për Ipeshkvit ashtu edhe për presbiterët, por nuk mund të

përdoret për diakonët. Pra, diakonët nuk janë priftërinj, kurse Ipeshkvit dhe presbiterët po. **Por cili është ndryshimi midis Ipeshkëve dhe presbiterëve?**

1. URDHRI I IPESHKËVE

Sikurse e pamë më sipër, Urdhri i Ipeshkëve është një nga urdhrat, një nga gradët e Sakramentit të Urdhrit. Po ashtu, kur folëm për themelimin e këtij urdhri, shikuar se si Ipeshkvit janë pasardhësit e apostujve të caktuar nga vetë Jezu Krishti dhe se si Apostujt dhuratën e veçantë të Shpirtit të Shenjtë, pushtetin e shenjtë e të veçantë të marrë nga Jezusi ua kanë transmetuar të tjerëve, dmth Ipeshkëve, deri në ditët tona, si një zinxhir që nuk është shkëputur kurrë, duke u lutur dhe duke vënë duart mbi ta.

Ipeshkvit marrin plotësinë e Sakramentit të Urdhrit, në të gjithë fuqinë dhe pushtetin që ai mund t'u japë kandidatëve. Ata marrin nëpërmjet Sakramentit të Urdhrit detyrën e trefishtë për të:

- mësuar (duke predikuar Ungjillin)
- shenjtëruar (nëpërmjet celebrimit të Sakramenteve të Kishës, duke u identifikuar me vetë Personin e Krishtit- in Persona Christi Capitis)
- udhëhequr (dmth për të drejtuar dhe udhëzuar popullin e krishterë si barinj (pastorë të mirë).

Kur një njeri shugurohet Ipeshkëv duhet të jenë prezent edhe Ipeshkëv të tjerë dhe po ashtu Ipeshkvi i Romës, që në fakt koinçidon me Papën, me Atin e Shenjtë, duke qenë se ai është shenjë e dukshme e bashkësisë së Kishave të veçanta në Kishën e vetme dhe universale. Çdo Ipeshkëv ka Kishën e tij të veçantë që i caktohet dhe për të cilën është si një Bari i mirë, psh. kemi Ipeshkvin e Dioçezës Tiranë- Durrës, që është i caktuar dhe kujdeset në mënyrë të veçantë për atë Dioçezë dhe për ato njerëz të krishterë katolikë që i përkasin asaj dioçeze.

2. URDHRI I PRESBITERËVE (I PRIFTËRINJVE)

Presbiterët (që janë ato që ne i quajmë në gjuhën e përditshme priftërinjtë) janë bashkëpunëtorë të Ipeshkëve në detyrën e tyre të trefishtë që sikurse e pamë është ajo e të mësuarit, të shenjtërimit dhe të udhëhequrit të shpirtit të njerëzve. Në mënyrë të veçantë, ato bëjnë rolin kryesor që është ai i shenjtërimit të njerëzve dhe ky rol shprehet kryesisht dhe esencialisht në kultin e celebrimit të Sakramenteve (për të cilat kemi folur tashmë gjatë; i gjeni në këtë websit në pdf të tjera). Pra, prifti ka rolin kryesor të kryejë Sakramentet: të pagëzojë, të krezmojë (kemi thënë që e bën Ipeshkvi, por në raste të caktuara edhe një prift mund ta bëjë me mandatin e Ipeshkvit), të rrëfejë, të

martojë njerëzit në kishë (kemi thënë që ministrat e Martesës janë vetë burri e gruaja që martohen dhe jo prifti, por gjithsesi prezenca e tij është e domosdoshme për vlefshmërinë e Sakramentit).

Por, mbi të gjitha, roli kryesor, më sublim, më i mrekullueshëm dhe më dallues i priftit, unë do të thoja distinktivi i tij, është fakti që prifti kremton Meshën: pra kremton Meshën e Shenjtë, bën atë që bëjnë sigurisht dhe sidomos Ipeshkvit, duke nisur nga paraardhësit e tyre që ishin 12 Apostujt e zgjedhur nga Krishti, bën shugurimin e bukës dhe verës, që shndërrohen për virtyt të Shpirtit të Shenjtë në Korpin dhe Gjakun e vërtetë të Jezu Krishtit, duke bërë kështu gjatë Meshës aktualizimin e po së njëjtës sakrificë të vetme që Jezu Krishti ka bërë në kryq dhe duke sjellë prezencën e vërtetë, reale të Jezu Krishtit në Eukaristi, në Ostien e Shenjtë, me të cilën mund të ushqehen shpirtërisht (kungohen) ata të pagëzuar që janë në hir të Zotit. Këtë e bën sigurisht dhe në mënyrë shumë të veçantë, duke patur plotësinë e Sakramentit të Urdhrit, Ipeshkvi, dhe falë këtij Sakramenti të marrë në gradën e dytë, pra atë të presbiteratit, në këtë “mrekulli” të jashtëzakonshme marrin pjesë edhe priftërinjtë. Kjo është dhurata më e madhe dhe më e bukur që Jezu Krishti na ka lënë mbi tokë falë Apostujve, dhe falë fenomenit të mrekullueshëm të vazhdimësisë apostolike sikurse e pamë më sipër, është trashëguar ky pushtet i shenjtë dhe tejet i veçantë tek Ipeshkvit dhe presbiterët (priftërinjtë).

Aq i rëndësishëm është ky rol për priftërinjtë (kjo vlen edhe për Ipeshkvit kuptohet), sa Padre Pio, që ishte një prift, pra kishte marrë Sakramentin e Urdhrit, më konkretisht gradën e dytë dmth atë të presbiteratit (Padre Pio ishte thjesht një prift, nuk ishte Ipeshkëv), thoshte, gati si duke u qarë, me ironi: “Eh, ç’a të bëj, unë i shkreti di të bëj vetëm dy gjëra në jetë: të rrëfej dhe të jap Meshën!” Po pra, dinte pak Padre Pio, kjo është gjithçka për një prift! Është sikur të thotë një mjek “Unë s’di të bëj gjë tjetër, veç të diagnostikoj sëmundje dhe të jap terapinë e duhur”, ose një mësues italishteje “unë s’di të bëj gjë tjetër, veç të flas italisht dhe t’u mësoj nxënësve të mi italishten!” Tani, më lejoni ta them sepse është me të vërtetë rast ta them: Nard Ndoka! Hajde, hajde, na kënaqe! Ku ti marrim priftërinj të tillë si Padre Pio, që dinë “vetëm” të rrëfejnë dhe të japin Meshë, na i shto o Zot sa më shumë! Ky pra është misioni kryesor i çdo prifti, ta keni parasysh jo sepse e them unë, por e thotë Kisha Katolike dhe e thoshte edhe Padre Pio (por edhe shumë shenjtër të tjerë): të japë Meshë dhe të rrëfejë. Nqs gjeni një prift që i bën mirë, me devocionin dhe përkushtimin e dashurinë e duhur këto dy gjëra, të jeni të sigurtë që është prift i mirë, ashtu siç e quajnë ndryshe, është një prift sipas zemrës së Zotit (në fjalë të tjera, ashtu si e do Zoti). Dhe kjo nuk është diçka që mund të themi “punë për priftin”, por është edhe punë për ne, sepse jeta jonë shpirtërore dhe njerëzore është fort e lidhur me priftërinjtë: siç e pamë misioni i tyre kryesor është shenjtërimi i shpirtëve, dhe këtu nuk bëhet fjalë për shpirtat “fantazmë” në ajër, por për shpirtat tonë, për mua, për ty, kështu që ta kemi parasysh kur të takojmë një prift dhe duam ta zgjedhim si udhëheqës, si atë shpirtëror, si një njeri që na rri pranë dhe na ndihmon në jetën shpirtërore, na jep këshilla, pra na ndihmon të shenjtërohemi: nqs ky prift i ka ato kritere të Padre Pios, i ka edhe të tjerat dhe na ndihmon vërtetë, nqs nuk i ka, të mendohemi mirë përpara se t’ja besojmë zemrën e shpirtin tonë atij.

Presbiterët (priftërinjtë) janë pjesëmarrës me Ipeshkvit në pushtetin e shenjtë që u ka dhënë Jezu Krishti këtyre të fundit, por nuk kanë plotësinë/majën e priftërisë, sikurse përkundrazi e kanë Ipeshkvit, dhe varen nga Ipeshkvi në ushtrimin e pushtetit të tyre.

Presbiterët (priftërinjtë) së bashku me Ipeshkvin e tyre përbëjnë një Presbiter të vetëm, edhe pse sikurse e thamë, pastaj detyra e presbiterave (priftërinjve) dhe Ipeshkvit janë të ndryshme. Aq të ndërlidhur janë priftërinjtë me Ipeshkvin e tyre, sa nqs e keni vënë re, gjatë

një celebrimi të Meshës, ata duhet ta përmendin Ipeshkvin e dioqezës së tyre, të luten për të dhe në bashkim shpirtëror me të, duke e bërë kështu në njëfarë mënyre prezent (edhe pse fizikisht kuptohet që Ipeshkvi një njeri është, nuk mund të jetë prezent në të gjitha vendet në një kohë).

Priftërinjtë DUHET t'i binden Ipeshkvit të tyre dhe të jenë në bashkim me të. Për këtë, gjatë urdhërimit të tyre, ata i japin premtimin e bindjes ndaj tij Ipeshkvit dhe i japin njëri tjetrit puthjen e paqes. Është një gjest simbolik dhe shumë i bukur, vëllazëror, por që tregon po ashtu marrëdhënien e veçantë që ekziston midis presbiterit dhe Ipeshkvit të tij, që për priftin është si një baba, si një udhëheqës, si një guidë e vërtetë.

Këto duken vetëm fjalë të bukura dhe ideologji që ndoshta janë jo shumë afër nesh, njerëz laikë të thjeshtë, jo priftërinj, jo murgesha, jo pjesë të klerit. Aq më tepër që na duken si punë përrallash, si utopi, pasi nganjëherë Ipeshkvin dhe priftin mund t'i imagjinojmë më shumë si macja me miun, si Tom e Jerry, se sa si babai me birin e tij. Dhe është e vërtetë, fatkeqësisht gjenden këto raste: duhet të kujtojmë që edhe ata janë njerëz e kanë dobësitë e difektet e tyre, edhe pse janë të thirrur nga Zoti në mënyrë të veçantë që të shenjtërohen (kujtoj këtu Padre Pion, i cili thoshte që dëgjonte vazhdimisht një zë, që i urdhëronte "shenjtërohu e shenjtëro!"). Kështu, duhet t'i shikojmë këto mosmarrëveshje, mosbindje, këto shembuj jo të mirë nga ana e tyre që duhej të ishin shembullorë më shumë se ne, më shumë se sa me gjykim dhe përçmim, që janë ndjenjat e para që na vijnë njerëzisht, me mëshirë, siç do të shikonim një vëlla a motër gjaku (një që e duam, jo një nga ata që mezi i flasim kur e shohim në rrugë!) që po gabon. Por, le të mos mendojmë që kjo që thuhet për ndërlidhjen e veçantë që ekziston midis Ipeshkvit dhe priftërinjve që janë nën bindjen e tij, në dioqezën e tij është krejtësisht utopike, përrallë, gjëra romantike dhe krejt larg realitetit. Njoh shumë priftërinj të cilët Ipeshkvin e tyre e konsiderojnë me të vërtetë si baba dhe i binden më shumë se sa një nëne apo babai (dhe këtë e bëjnë jo vetëm për detyrë, por sepse e ndjejnë që është gjëja më e mirë dhe më e duhur për ta), dhe normalisht nga ana tjetër nuk kanë një Ipeshkëv autoritar dhe të ftohtë, por një njeri të Zotit, i regjur me vuajtje dhe i mbushur me përrulje, që i shikon priftërinjtë e tij si delet e tij, si fëmijët e tij të njomë, që duhet t'i mbrojtë e të kujdeset për ta. Duhet të kujtojmë po ashtu dhe nëpërmjet këtij thellimi mbi Sakramentin e Urdhrit të empatizojmë më shumë me priftërinjtë, të cilët siç e dimë, janë beqarë dhe shumë shpesh gjenden larg familjes së tyre për të kryer misionin që Kisha u jep. Edhe pse mund të themi banalisht "kanë Zotin afër", dhe kjo është shumë e vërtetë, nuk mjafton ta banalizojmë kështu, sepse duke qenë familja e tyre më e afërt tashmë ajo e përbërë nga Ipeshkvi dhe bashkëvëllezërit e tjerë, është shumë e rëndësishme që ata të krijojnë një ambjent të dashur dhe vëllazëror, ambjent dëgjimi dhe dialogu reciprok.

3. URDHRI I DIAKONËVE

Diakonët përbëjnë gradën e tretë të Sakramentit të Urdhrit. **A tyre u vihen duart (pra u jepet Sakramenti i Urdhrit) jo për priftërinë, por për shërbimin. Pra, diakonët nuk janë priftërinj.** Dmth, ndryshe nga Ipeshkvet dhe presbiterat (priftërinjtë) ata nuk mund të administrojnë disa nga Sakramentet e Kishës Katolike: nuk mund të krezmojnë, nuk mund të rrëfejnë, nuk mund të japin Meshë (pra, në asnjë mënyrë nuk mund të shugurojnë bukën e verën) e nuk mund të japë Vajimin. Po ç'a bëjnë atëhere këta, asgjë nuk bëkan më duket? Jo, nuk është e vërtetë. Ata janë, siç e thamë dhe siç është edhe vetë kuptimi i fjalës "diakon" që vjen nga greqishtja, për shërbimin, pra në shërbim të Ipeshkvit dhe priftërinjve, kështu që i ndihmojnë ata gjatë ministerit të tyre. Konkretisht, diakonët mund:

të japin Pagëzimin

të ndihmojnë Ipeshkvin dhe priftërinjtë gjatë kremtimit të Meshës së Shenjtë

të japin Kungimin e Shenjtë (Ostien) njerëzve

të jenë pjesëmarrës dhe të japin bekimin gjatë Sakramentit të Martesës

të shpallin Ungjillin (pra ta lexojnë Ungjillin gjatë Meshës, gjë që e dimë nuk mund ta bëjnë ata që nuk e kanë Sakramentit të Urdhrit), të bëjnë homelinë (që siç e dimë zakonisht e bën prifti) dhe të predikojnë

të kryesojnë funeralet (kur funeralet bëhen pa Meshë të shenjtë si psh. kur mungon prifti për të bërë liturgjinë Eukaristike, bëhet vetëm liturgjia e Fjalës pra pjesa e parë e Meshës dhe këtë mund ta bëjë diakoni)

të merren me shërbime të ndryshme që kanë të bëjë me ndihmën si psh. ndihma ndaj të varfërve, ndihma ndaj të pastrehëve etj. Atyre mund t'u jepen edhe role të ndryshme nga Ipeshkvi si psh. të organizojnë katekizmin nëpër famullit, t'u çojnë Kungimin e Shenjtë të sëmurëve, të celebrorjë Liturgjinë e Fjalës (në rastet siç thamë kur mungon prifti e nuk mund të bëhet edhe Liturgjia Eukaristike). **Ky është shërbimi kryesor i diakonëve**, siç e shikojmë edhe në Veprat e Apostujve kur folëm për themelimin e diakonatit.

Nëpërmjet Sakramentit të Urdhrit të marrë në këtë gradë (diakonatit), diakonët marrin një karakter, një "vulë" (mos!, u rikthyen vulat) shpirtërore që nuk mund të fshihet kurrë, që e konformon (e bën të ngjashëm) diakonin me Krishtin shërbëtor. Është një karakter i veçantë dhe specifik që u jepet diakonëve, të cilët nëq u përgjigjen kësaj thirrjeje me përkushtim e dashuri, falë këtij karakteri që Sakramenti u jep, mund të shenjtërohen. Shembulli i parë që më vjen në mendje është ai i Shën Lorencit, i cili është pajtori i diakonëve të përhershëm. Diakonë të përhershëm? Po, duhet të dimë që **ekzistojnë dy lloj diakonësh:**

diakonë transeunti: që janë ata të cilët presin të marrin presbiteratin, pra gradën e dytë dmth të bëhen priftërinj: shkurt ata që gjenden në vitin e fundit të seminarit dmth të shkollës për prift; këta nuk mund të martohen siç do të shikojmë më tej për priftërinjtë

diakonë të përhershëm: që janë këto për të cilët po flasim ne, që nuk bëhen dhe nuk janë priftërinj; **diakonët e përhershëm mund të jenë të pamartuar ose të martuar.** Nëq ata e marrin diakonatin të pamartuar, rrinë përgjithmonë të tillë, pra nuk martohen. Nëq e marrin diakonatin që janë të martuar tashmë, mund të bëhen diakonë të përhershëm dhe normalisht të vazhdojnë martesën e tyre me fëmijë e gjëra të tilla. Nëq këtyre të fundit, pasi tashmë janë bërë diakonë, u vdes gruaja (fatkeqësi por mund të ndodhë) nuk mund të rimartohen, duhet të rrinë të ve (s'kemi ça t'u bëjmë :))

Duke u rikthyer së fundmi tek Shën Lorenci, ai ishte një diakon shembullor, një model konkret i shërbimit falas, pa kushte. I lindur në Spanjë (në vitin 225), ai erdhi në Romë, ku u dallua për besimin dhe dashurinë e tij të madhe, aq sa Papa i aso kohe, Papa Sisto II e caktoi si kreun e

diakonëve. Ai u kap së bashku me Papën dhe ca diakonë të tjerë tek ata kremtonin Meshën në katakombet e Shën Kalistos, por Papa dhe diakonët e tjerë u vranë menjëherë, kurse Lorencin nuk e vranë, sepse donin që t'u dorëzonte "thesaret e Kishës" për të cilat ai kujdesej. Atëhere, ai shkoi e mori shumë burra e gra, të varfër e të sëmurë, i sollti përpara ushtarëve romakë duke u thënë: "Ja thesaret e Kishës!" Atëhere, të çmendur nga inati, atë e burgosën dhe pastaj e vranë. Mënyra se si është vranë Shën Lorenci është bërë shumë e famshme: thuhet që e kanë vënë mbi një zgarë dhe e kanë djegur ose më mirë... e kanë pjekur! Po, siç pjekim ne bërxollë ose qofte në zgarë! Nejse, s'dua të vazhdoj më tej me shembullin se nuk dua që ndonjërit që i pëlqen mishi në zgarë t'i shpifet përgjithmonë, por ky është fundi (tokësor!) i Shën Lorencos.

Gjithsesi, për ta ndryshuar pak atmosferën (dhe për të mos ju hequr qejfin e mishit në zgarë në mënyrë përfundimtare) është bukur të kujtojmë edhe lidhjen e Shën Lorencos fenomenin e "Yjeve që bien nga qielli". Praktikisht, legjenda thotë që në natën e festës së Shën Lorencit (festohet me 10 gusht) bien disa yje nga qielli, që mund të simbolizojnë lotët që Shën Lorenci ka derdhur gjatë martirizmit të tij (kur po e piqnin n... nejse e kuptuat dmth), lotë të cilët ripërtërihen në përkujtim të festës së tij dhe bien nga qielli, ku ai gjendet i lumtur në amshim, në tokën tonë të etur për ujë të freskët e për shpresë qiellore, mbinatyrore. Ja vlen të ndajmë këtu poezinë "X gushti" e poetit italian Giovanni Pascolo, një poezi shumë e bukur dhe prekëse, ku poeti shpreh dhimbjen e tij mbi vdekjen e papritur të babait të tij, tek kthehej në shtëpi nga pazari, në rrethana misterioze, pikërisht me 10 gusht, në festën e Shën Lorencit.

"Shën Lorenzo, unë e di pse aq shumë

yje në ajrin e qetë

ndizen e bien, pse lotë të shumtë

në qiellin e lugët shkëlqejnë.

Po kthehej një dallëndyshe në çati

e vranë, ra ndër ferra

kishte në sqep një insekt

darkën e dallëndysheve të saj të vogla.

Tani është atje, si në kryq, tek zgjatet,

ai krimb drejt qiellit të largët

dhe çerdhja e tij në hije, tek pret

tek cicëron me zë gjithnjë e më të ulët...

Edhe një burrë po kthehej tek çerdhja e tij

e vranë: tha: Fal;

dhe mbeti në sytë e hapur një britmë:

kishte dy kukulla si dhuratë...

Tani atje, në shtëpinë vetmitare,

e presin, më kot e presin

ai palëvizur, pa fjalë, i tregon me gisht

kukullat qiellit të largët.

Dhe ti, o Qiell, nga lartësia e maleve

të qeta, i pafund, i pavdekshëm

oh! me lotë yjesh e përmbyt

këtë atom të errët të së Keqes!

5. A MUND TË PËRSËRITET APO ANULLOHET KY SAKRAMENT?

Jo. Ashtu sikurse Sakramenti i Pagëzimit dhe i Krezmimit, edhe Sakramenti i Urdhrit është një vullë shpirtërore. **Pra, në asnjë mënyrë nuk mund të përsëritet, apo të eliminohet ky Sakrament. Mbetet përgjithmonë në shpirtin e njeriut.** Nëpërmjet këtij Sakramenti merret një hir i veçantë nga Shpirti i Shenjtë, falë të cilit ata që e marrin veprojnë në Personin e Krishtit, duke u identifikuar me të. Kështu, nëpërmjet hirit të Shpirtit të Shenjtë të këtij Sakramenti, ata konfigurohen me Krishtin Prift, Mjeshtër dhe Bari. (shiko më poshtë).

6. NQS NE BËHEMI PRIFT NËPËRMJET PAGËZIMIT, NGA SE DALLOJNË PRIFTËRINJTË E SAKRAMENTIT TË URDRIT NGA NE?

Si ne bëhemi prift nëpërmjet Pagëzimit, çfarë po thua, a je në vete? Po, a e kujtoni apo jo? Përpara se ta kujtojmë së bashku, për ata që e kanë kujtesën të shkurtër, përveçse t'ju këshilloj të hani më shumë peshk (shaka e rëndomtë!), dua t'ju shpjegoj se çfarë do të thotë taman, cili është kuptimi i fjalës dhe i figurës së priftit, sepse ne e kemi tepër shumë në mendje figurën e priftit që vishet me një si punë pelerine të gjatë (më falni nqs e quaj ashtu, e di që veshjet e shenjta kanë emrat e tyre), që vendosin diçka sipër që ndryshon ngjyrë herë pas here dhe pastaj dalin e japin Meshë, e kur kanë kohë, edhe rrëfejnë. Por, le të kthehemi tek rrënjët e fjalës prift, për të kuptuar më shumë se çfarë duam të themi.

“*Sacerdos*” (në latinisht), pra prifti (nga fjala greke “presbiteroi”) ekzistonin edhe në antikitetin pagan, dhe për paganët priftërinjtë ishin njerëz që bënin ndërmjetësit midis njeriut dhe Zotit. Tani, dikush do të hidhet e do të thotë menjëherë “pse tek paganët, edhe për ne e njëjta gjë është”? Jo, nuk është krejt ashtu.

E reja e krishtëritimit është se nuk kemi nevojë që të shkojmë tek një tempull për t'i ofruar Zotit sakrificat siç bënin paganët, sepse me Pagëzimin secili nga ne bëhet vetë një tempull, tempulli i Shpirtit të Shenjtë, siç thotë edhe Shën Pali:

“A nuk e dini se trupi juaj është tempulli i Shpirtit të Shenjtë që është brenda jush dhe që keni Zotin, që nuk i përkisni vetes suaj?” (Letra e parë drejtuar Korintasve 6, 19)

Pikërisht, çdo i pagëzuar pasi merr Sakramentin e Pagëzimit merr dhuratën e Shpirtit të Shenjtë, që banon në zemrën e atij njeriu e kështu zemrat e të pagëzuarit, shpirti i tij, qenia e tij shndërrohet në një tempull dhe e gjithë jeta, çdo hap, çdo sekond, çdo punë, i gjithë trupi e i gjithë shpirti mund t'i ofrohet vazhdimisht Zotit, si një sakrificë që i pëlqen Zotit. Pikërisht sepse një nga ritualet e Pagëzimit është edhe lyerja në ballë me Krizmën e Shenjtë, pra me atë vajin e parfumosur të shuguruar nga Ipeshkvi, i cili nënkupton dhuratën e Shpirtit të Shenjtë që i është dhënë të sapo pagëzuarit. **I pagëzuari bëhet i krishterë, pra i shuguruari, i vajosuri i Shpirtit Shenjt dhe bëhet kështu mbret, prift e profet, që janë thirrja e çdo të krishteri.** Në mënyrë të veçantë duam të ndalemi tek fjala “prift”, pra çdo i pagëzuar bëhet nëpërmjet këtij Sakramenti të mrekullueshëm, **prift:** esencialisht bëhet një ndërmjetës, ai që shërben si një urë lidhëse midis Zotit e njerëzve. Pra, ne jemi të thirrur, që me pagëzimin, që të bëhemi ndërmjetës para Zotit me lutje, agjërimë e vepra të mira për të gjithë vëllezërit e motrat. Kjo është priftëria e çdo të pagëzuarit, kjo është të qenit prift e çdo të pagëzuarit: jemi të shuguruar me Shpirtin e Shenjtë, me këtë vulë shpirtërore të përjetshme, jemi të bërë kështu ndërmjetës midis Zotit dhe njerëzve dhe jemi po ashtu të thirrur që si të tillë, të ofrojmë edhe ne sakrificat të pëlqyera Zotit, duke filluar siç thamë nga sakrificat e gjithë shpirtit dhe trupit tonë, dmth sakrificat e jetës sonë, çdo gjë tonën ja ofrojmë Zotit që Ai ta përdorë për të mirën tonë dhe të vëllezërve e motrave tona. Të mos e nënvlerësojmë priftërinë tonë, dmth të qenit priftit e secilit prej nesh të pagëzuar, sepse është diçka jo romantike ose fjalë të bukura sa për t'u thënë, por është esenca e fesë sonë: ne mund t'i ofrojmë diçka të mirë Zotit, ndër lutje, sakrificat e gjëra të jetës sonë pikërisht sepse jemi bërë tempull i Zotit dhe lutjet tona arrijnë në mënyrë të veçantë tek Zoti sepse ne jemi bërë ndërmjetës tek Ai për vëllezërit e motrat tona. **Duhet të kemi besim dhe të mbështetemi shumë tek kjo fuqi që të gjithë ne të pagëzuarit katolikë kemi.** Të them të drejtën, vëllezërit protestantë në njëfarë mënyrë na e kalojnë në këtë pikë (nqs mund të shprehemi me këto fjalë konkurrence që s'më pëlqejnë shumë) sepse ato e kanë kuptuar shumë mirë rëndësinë e të qenit “prift” që nga Pagëzimi dhe kështu që edhe forma e lutjeve të tyre mbështetet shumë tek ky pushtet që na është dhënë (kemi thënë që edhe Protestantët e kanë të vlefshëm Sakramentin e Pagëzimit, por përkundrazi siç do të shikojmë nuk e kanë atë të Urdhrit). Falë Zotit, Shpirti i Shenjtë ka frymëzuar njerëz të ndryshëm edhe në Kishën Katolike (si psh. E lumja Elena Guerra) të cilët në përngjashmëri me vëllezërit protestantë (s'po them se i kanë kopjuar se duket keq) kanë përhapur këto karizma të rinj në të cilët mund ta vëmë re më shumë qenien prift të secilit prej nesh, pra edhe të laikëve të thjeshtë (jo prifta, jo murgesha). Mjafton të përmendim psh. lëvizjen katolike Ripërtëritja Karizmatike Katolike, në të cilën shikojmë që edhe laikët (e mbi të gjitha ata) kanë karizma të veçantë nga Zoti, nëpërmjet të cilëve ndërmjetësojnë për vëllezërit e motrat e tyre, ashtu sikurse u vënë duart edhe vëllezërve e motrave të tyre për t'u derdhur Shpirtin e Shenjtë ose në raste të tjera nevojë. Vënia e duarve është diçka që siç po e përmendim u përket tipikisht Priftërinjve në kuptimin e ngushtë të fjalëve, të paktën siç jemi mësuar ne, por siç e shikojmë jo modeomos është ashtu.

Por, sepse ka gjithnjë një por, duhet të dimë po ashtu që edhe pse ne jemi plotësisht dhe me të vërtetë të bërë “prift” nëpërmjet Pagëzimit, **“priftëria” jonë, pra ajo që merret nëpërmjet Pagëzimit, ndryshon nga priftëria ministerial, pra që merret me Sakramentit e Urdhrit** (se folëm aq shumë për Pagëzimin sa gati e harruam që po flasim për Urdhrit!). **Priftëria që merret nëpërmjet Sakramentit të Urdhrit (ose më saktë nëpërmjet dy gradëve të Urdhrit që ishin Ipushkvia dhe Presbiterati, thamë që Diakonët nuk janë priftërinj) është ndryshe sepse e konformon (e bën të ngjashëm, e përshtat) atë që e merr me Krishtin Kokë (Koka e Kishës) dhe bari i mirë.** Po ashtu, ndryshimi themelor është që ai që bëhet prift duke marrë dy gradët e Sakramentit të Urdhrit vepron (në disa raste) in persona Christi, pra duke u identifikuar në personin e Krishtit. Kështu që, prifti merr një pushtet hyjnor dhe mbinatyror (të dhënë direkt nga Krishti siç thamë kur folëm për themelimin e Sakramentit) si pushtet që të falë mëkatet, të kremtojë Eukaristinë e shenjtë, të mësojë me autoritet brenda Kishës dhe të udhëheqë popullin e krishterë drejt shëlbimit. Siç mund ta shikojmë, priftëria e marrë nëpërmjet Sakramentit të Urdhrit ndryshon shumë nga priftëria e marrë nga Sakramenti i Pagëzimit, për këto elemente që thamë. Kuptohet që asnjë laik nuk e ka pushtetin e mësipërm pra të kremtojë Meshë e të falë mëkatet: dmth nqs ndonjëri prej nesh, laik, ka ndonjë “tjegull mangut” siç do të thonin nga anët e mia dhe i kërcet në mendje që të fillojë të kremtojë Meshë në shtëpi të vet, me bukën që ka bërë në furrën e shtëpisë dhe me verën që i kanë dhuruar për Krishtlindje, ose të nisë të rrëfejë komshinjtë (jo se do të dijë punët e komshisë, dmth ndoshta edhe për atë, por se është fiksuar pra që mund t’ja falë mëkatet komshisë), mund edhe ta bëjë pa problem, vetëm se harxhon kohën e vet kot sepse nuk ka kremtuar as Meshë e as i ka falur asnjë mëkat komshisë së shkretë. Kjo sepse këtë pushtet e kanë vetëm e vetëm (dhe e kemi shpjeguar më sipër se si e tek) priftërinjtë e shuguruar nëpërmjet gradës së parë e të dytë të Sakramentit të Urdhrit.

7. KUSH MUND TA JAPË KËTË SAKRAMENT?

Duke qenë se kur folëm për historinë e themelimit të Sakramentit, thamë që Ipushkvit janë pasardhësit e Apostujve e kështu që pushteti i këtyre të fundit u është transmetuar Ipushkëve pa asnjë shkëputje, atëhere **janë Ipushkvit që mund të japin në mënyrë të vlefshme tre gradët e Sakramentit të Urdhrit (ipushkvia, presbiterati, diakonati).**

8. KUSH MUND TA MARRË KËTË SAKRAMENT?

Ah, këtu bëhet më e vështirë puna, sepse siç thuhet në italisht “kur lojë bëhet e fortë, të fortit fillojnë e luajnë”. E tani loja bëhet me të vërtetë e fortë! Pse? Jo sepse nuk ja dimë përgjigjen kësaj pyetjeje (jo, jo deri aty s’kemi arritur akoma) por sepse ja dimë, por kjo përgjigje është një nga më të polemizuarat, një nga ato gjëra që nqs psh. qëllon në një tryezë një i krishterë, (nuk e di a ju ka qëlluar juve, mua më ka qëlluar dhe duke qenë shpesh nga ana e të krishterit- do Zoti përherë- jam ndjerë mjaft e “vëzhguar”, ose më mirë në “minorancë”) prindërit ose shokët ose të afërmit ose komshinjtë apo kolegët, të gjithë pa përjashtim, edhe ata që e mbajnë veten të krishterë, përbiles edhe ata që shkojnë në meshë rregullisht, papritmas nxjerrin në mes këtë pyetje “Pse Kisha nuk i

lejon edhe vajzat si priftëresha?” ose akoma edhe më e veçantë pyetja “Pse të mos martohen priftërinjtë, çfarë të keqe ka?!”

Atëhere, për të kuptuar se pse e bëra gjithë këtë hyrje të stërgjatë, le të shikojmë cila është përgjigja e kësaj pyetjeje:

A. PSE SAKRAMENTIN E URDHËRIT KISHA JUA JEP VETËM MESHKUVJE?

Sakramentini e Urdhrit mund ta marrë VETËM individi i pagëzuar i seksit mashkull.

PSE? Pse të mos e marrin edhe gratë? **Kisha sjell disa arsye për këtë:**

1. Arsyeja e traditës

Pra, Kisha ka bërë gjithnjë kështu dhe kështu vazhdon të bëjë. Kisha Katolike nuk e ka konsideruar kurrë (dhe këtu kujtojmë që Kisha Katolike ka një traditë, një histori më shumë se dymijë vjeçare) faktin që gratë të marrin Urdhërimin presbiteral ose ipeshkvor, pra që të bëhen priftërinj (priftëresha). Tradita e Kishës është aq e qëndrueshme dhe e palëkundshme në këtë pikë, sa Magjisteri i Kishës (për info të tjera rreth Magjisterit të Kishës shiko tek Dhjetë Urdhëresat) nuk e ka ndjerë kurrë nevojën që të ndërhyjë për të konfirmuar një parim (duhet të kemi parasysh, ashtu siç ndodh edhe me dogmat e Kishës Katolike që Papa ose Magjisteri i Kishës ndërhyjnë në mënyrë zyrtare dhe përfundimtare për një çështje, kur një çështje për një arsye a një tjetër, po vihet në diskutim nga dikush ose disa). Pra, në rastin e kësaj çështjeje s’ka ndërhyrë, ç’ka do të thotë që s’ka patur nevojë për ndërhyrje sepse s’ka patur kundërshtime në këtë aspekt (të pakën jo aq të mëdha sa të ndërhyrë formalisht). Po ashtu, tradita e Kishave orientale (dhe këtu futet edhe Kisha Ortodokse, që siç do e shohim e ka Sakramentini e Urdhrit të vlefshëm) është dakord në mënyrë unanime mbi këtë pikë. Edhe këtu duhet të kemi parasysh se nuk është gjë e vogël, duke e konsideruar faktin që në disa aspekte të tjera dy Kishat (Katolike dhe Ortodokse) ndryshojnë shumë, kurse në këtë pikë nuk ndryshojnë aspak, përkundrazi janë tërësisht dakord, gjithnjë kanë qenë dhe vazhdojnë të jenë.

Duhet të kemi parasysh po ashtu që Tradita është një element shumë i rëndësishëm për Kishën Katolike, aq sa feja jonë (thesaret e fesë sonë, atë çka ne dimë dhe çka na është trashëguar rreth saj) bazohet mbi Traditën e shenjtë (një ndër elementet e të cilës është kjo puna e priftërinjve vetëm meshkuj, siç po e shohim) dhe në Biblën e Shenjtë. Nuk është ky momenti për të shtjelluar këtë gjë në detaj, por po e them sepse ky është një ndër ndryshimet themelore midis nesh dhe të krishterëve protestantë. Këta të fundit, duke u bazuar vetëm tek Bibla e Shenjtë dhe duke e refuzuar Traditën e shenjtë, kanë devijuar nga shumë elemente që Kisha Katolike i konsideron të palëkundshme. Një nga këto elemente është pikërisht ky i të urdhëruarit vetëm të meshkujve dhe jo të femrave. Prandaj, ne mund të shikojmë midis protestantëve, edhe shumë “priftëresha”, ose “pastore”, të cilat janë laike të thjeshta si punë jonë, shpeshherë të martuara. Këta gra, edhe pse quhen të tilla, nuk janë aspak “priftërinj” në kuptimin e ngushtë të fjalës siç janë priftërinjtë tanë, dhe nuk është se nuk janë sepse duam t’i zvogëlojmë ne katolikët, por edhe ato vetë nuk duan të jenë. Pra, ata nuk kanë ata ndryshime themelore që ekzistojnë midis nesh (laikëve të thjeshtë të pagëzuar) dhe priftërinjve të shuguruar në Urdhër të Shenjtë dmth nuk veprojnë in Persona Christi, nuk mësojnë me autoritetin e Krishtit, nuk mund të kremtojnë Meshë (dmth nuk mund të shugurojnë bukën e verën, fenomeni i transsubstancacionit) dhe as nuk mund të falin mëkatet. Këta priftëresha protestante le të themi, që për sa ta duan me gjithë zemër Jezu Krishtin (dhe askush nuk po i gjykon zemrën, larg qoftë), kanë

aq pushtet sa do të kishim ne nqs do të kishim “ndonjë tullë mangët” dhe do të fillonim të bënim Meshë me bukën e saponxjerrë nga furra e shtëpisë dhe t’i falnim mëkatet komshies së dëshpëruar, dmth... NJË ZERO ME BISHT! Iiii sa e keqe! Nuk jam unë e keqe (dmth mund edhe të jem, por jo në këtë rast) por është ky realiteti.

2. Arsyeya e sjelljes së Jezusit

Nqs nuk na mjafton arsyeja e parë, sepse na dukej tepër “snob” (ndoshta ja futa pak kot, s’ka lidhje kjo fjalë por ne jse), kemi arsyen që mund të na përshtatet më shumë (arsyet janë të gjitha së bashku, njëra nuk përjashton tjetrën) që është vetë mënyra se si Jezusi ka vepruar në lidhje me këtë argument. **Jezusi, e kemi thënë kur kemi folur për themelimin e Sakramentit të Urdhrit, pasi është lutur mirë e mirë, ka zgjedhur 12 vetë, të gjithë MESHKUJ që i ka quajtur Apostuj.** Nga vazhdimësia e këtyre (vazhdimësia apostolike, shiko më sipër) dhe nga pushteti i transmetuar nga ata, kemi 3 gradët e Sakramentit të Urdhrit. **Duke qenë se Jezusi kështu ka dashur, Kisha është e detyruar që të zbatojë dhe të ruajë me kujdes atë që Jezusi ka dashur dhe ka zgjedhur.** Jezusi nuk ka thirrur asnjë grua për të qenë pjesë e të dymbëdhjetëve (sikurse quhen shpesh edhe në Bibël).

Po pse Jezusi ka vepruar kështu, pse i ka diskriminuar në këtë mënyrë gratë? Pikërisht këtu qëndron thelbi i problemit, tek këndvështrimi që kemi ne në ditët tona. Sikurse më pyeti një ditë një burrë, një roje konvikti ku kishim shkuar për të ungjillizuar së bashku me ca shokë të tjerë të komunitetit, dhe ndër argumentet e shumta, normalisht doli menjëherë ky. Roja, që ishte i pagëzuar katolik por tashmë aspak besimtar, thoshte po pse ty Marilda, a nuk do të pëlqente të bëheshe priftëreshë psh.? Pse jo, pse të mos bëhesh edhe ti, vini deri këtu, harxhoni kohë andej këndeje, pse të mos e kesh edhe ti këtë të drejtë, pse të jesh e diskriminuar? Ai ishte i frymëzuar veçanërisht nga fakti që e dashura e tij jetonte në Suedi dhe kur kishte shkuar atje, ky kishte parë (e me sa duket ishte fiksuar) këta priftëresha suedeze, patjetër protestante, duke qenë se në ato vende ky është edhe besimi më i përhapur. Në fakt t’ju them të drejtën, nuk më prekën aspak fjalët e tij në kuptimin që më bënë të mendoj “uu me taman jam e diskriminuar në Kishën time, pse jam kështu, ka të drejtë” edhe sepse ai person apo ajo femër që e takon Jezu Krishtin e gjallë në jetën e vet, që ka këtë eksperiencë shpirtërore të thellë, e di shumë mirë se jo vetëm e diskriminuar, por e mbajtur në pëllëmbë të dorës nga Jezu Krishti është. Pra, përgjigja ime do ishte “jo, nuk ndjehem aspak e diskriminuar as nga Jezusi e as nga Kisha, përkundrazi ndjehem e trajtuar si princeshë nga ato”. Por, pavarësisht nga përgjigja ime, që është e vërteta ime dhe e shumë femrave që i rrinë afër (shpirtërisht) Jezu Krishtit, këtu nuk jemi për të shprehur këto të vërteta intime dhe shumë prej jush as ka çka ju duhet kjo përgjigje e imja ndoshta.

Atëhere, ja të analizojmë në mënyrë më objektive se si Jezusi nuk i ka diskriminuar gratë aspak. Në atë kohë që ka jetuar e dimë që gratë ishin shumë të diskriminuara dhe kurrën e kurrës nuk mund të konceptojnë një grua “priftëreshë”. Por, duke qenë se Jezu Krishti se ka patur problem që të dalë si antikonformist më shumë se një herë dhe shpesh herë e ka thyer traditën dhe mentalitetin mbi gratë në mënyrë të lirë, të vullnetshme, nuk mund të themi që ai e ka bërë këtë zgjedhje (pra zgjedhjen e Apostujve vetëm meshkuj) për t’ju konformuar shoqërisë e kohës në të cilën jetonte. Përkundrazi, si antikonformist i mirë që ishte, atij nuk i bëhet vonë që flet publikisht me gruan samaritane (Gjoni 4, 27) (në atë kohë judenjtë nuk flisnin me samaritanët, aq më tepër gra); nuk i bëhet vonë as për gjendjen e papastër të gruas së sëmurë me gjakderdhje prej 12 vitesh (ashtu

konsiderohej në atë kohë një grua që kishte rrjedhje gjaku dhe kush e prekte bëhej i papastër si ajo; i papastri ishte i mënjanuar nga shoqëria tërësisht, e gjejmë në Mateu 9, 20-22); fal gruan e kapur në flagrancë tek tradhtonte burrin e vet me një tjetër (ky mëkat ishte aq i rëndë për hebrejët sa në atë kohë dënohej me vrasje me gur, dhe ai nuk e dënon, duke thënë kështu në mënyrë indirekte që nuk duhet të jemi më të egjër me fajin e gruas, në krahasim me fajin e burrit, e gjejmë në Gjoni 8, 11) dhe lejon që një grua mëkatore të afrohet tek ai në shtëpinë e Simonit, fariseut:

“Një farise e ftoi Jezusin për bukë. Ai hyri në shtëpinë e fariseut dhe u ul në tryezë. Kur, ja, hyri menjëherë një grua që ishte mëkatore e njohur në qytet. Ajo, kur mori vesh se Jezusi gjendej në tryezë, në shtëpinë e fariseut, mori një enë alabastri me parfum, zuri vend pas tij, te këmbët e tij dhe, duke qarë, filloi t’ia lajë këmbët me lot, t’ia fshijë me flokë, t’ia puthë e t’ia lyejë me parfum. Kur e pa këtë gjë fariseu që e kishte thirrur, mendoi me vete: “Po të ishte ky profet, do ta dinte se kush dhe çfarë gruaje është kjo që po e prek: se është mëkatore.” (Luka 7, 36-39)

Po ashtu, në ministerin e tij publik ndër vende të ndryshme atë e shoqëronin jo vetëm të dymbëdhjetët, por edhe një grup grash, ndër të cilët vlen të përmendim Maria Madalenën. Mentaliteti judaik i aso kohe nuk i jepte vlerë të madhe grave dhe as dëshmisë së tyre, por Jezusi në kontrast total me këtë mentalitet, i thotë pikërisht Mari Madalenës që të japë mesazhin e Ringjalljes së tij Apostujve (Mt 28, 7; Lk 24. 9-10; Gjn 20, 11-18).

“Të parën ditë të javës, fort heret, shkuan te varri me erërat e mira që i përgatitën. jetën gurin e rrokullisur prej varrit. Hynë, por nuk e gjetën trupin e Jezusit Zot. E, ndërsa po rrinin ashtu, marrë mendsh nga kjo punë, dhe ja, afër tyre, u paraqitën dy burra të veshur me petka të ndritshme. E kur ato, të tmerruara, i ulën sytë për dhe, këta u thanë: “Pse e kërkoni të Gjallin ndër të vdekur? Ai s’është këtu! U ngjall! Le t’ju bjerë në mend çka ju pati thënë kur ishte në Galile: ⁷ ‘Duhet - thoshte ai - që Biri i njeriut t’u dorëzohet njerëzve mëkatarë; ta kryqëzojnë dhe të tretën ditë të ngjallet!’” Atëherë u ranë në mend fjalët e tij. U kthyen nga varri dhe i njoftuan mbi të gjitha këto të Njëmbëdhjetët e të gjithë të tjerët. Ishin: Maria Magdalenë, Gjonja e Maria e Jakobit. Po edhe gratë e tjera që ishin me to, u treguan apostujve të njëjtën gjë. Por apostujt këto fjalë i morën për trillime e nuk u besuan”. (Luka 24, 1-11)

Pra, Jezusi ka zgjedhur 12 Apostuj meshkuj, por nuk është konformimi ndaj mentalitetit maskilist të asaj kohe arsyeja se pse i ka zgjedhur meshkuj, pasi i dhamë shembuj biblik ku Jezusi është treguar krejtësisht antikonformist në lidhje me këtë mentalitet. Pra, atij për t’u konformuar me mentalitetin e aso kohe as që nuk i bëhej vonë fare. Jezusi ka zgjedhur vetë, qëllimisht dhe me vullnet të lirë, që Apostujt të ishin vetëm meshkuj.

3. Arsyeja e zakonit të Apostujve

Pra, e thamë që Jezusi ka zgjedhur 12 meshkuj, që i ka quajtur Apostuj. Ky grup i këtyre 12 vetave quhet ndryshe Kolegji i 12 Apostujve. Por, duhet të marrim parasysh që Maria (Zoja Mari), nëna e vetë Jezu Krishtit edhe pse është privilegjuar nga Jezu Krishti në shumë aspekte, është e bekuara

ndër të gjitha gratë dhe është bërë Mbretëreshë e Engjejevë dhe e Shenjtërve, prapë se prapë nuk është zgjedhur si apostull (ndër këta të 12ët) nga Jezusi, edhe pse për shenjtëri e për merita ajo do ta meritonte e para që të bëhej pjesë e tyre. Gjithashtu, edhe pas vdekjes, ringjalljes e ngjitjes në qiell, kur erdhi momenti për të zgjedhur apostullin që do të zëvendësonte Judë Iskariotin, (e dimë pra që ky i fundit e ka tradhtuar dhe pastaj është vetëvrasur) **Zoja Mari, që sigurisht do të ishte më e denja nga të gjithë për t'u zgjedhur si e tillë, nuk merret parasysh fare si një opcion për t'u futur në kolegjin e 12 apostujve dhe në vend të Judë Iskariotit zgjidhet Matia:**

“Vëllezër, është dashur të plotësohet Shkrimi i shenjtë të cilin me gojë të Davidit e parafoli Shpirti Shenjt për Judën, i cili u bë prijësi i atyre që e kapën Jezusin. Ai ishte vërtet nga numri ynë dhe kishte pjesë në këtë shërbesë. Porse ai, me paratë që i paguan për krimin e tij, bleu një arë, pastaj theu qafën, plasi përmes e iu derdhën të gjitha zorrët. Kjo gjë u dit prej banorëve të Jerusalemit sa që këtë arë e quajtën në gjuhën e tyre ‘Hakeldama’ d. m. th. ‘Ara e Gjakut.’ Dhe njëmend, në librin e Psalmeve shkruan: ‘Shtëpia e tij mbettë e shkretë, askush në të mos banoftë!’ dhe: ‘Parësinë e tij dikush tjetër e trashëgoftë!’ Duhet, pra, që njëri prej këtyre njerëzve, të cilët qenë me ne gjatë tërë kohës që Zotëria Jezus jetoi në mesin tonë, - duke filluar prej pagëzimit të Gjonit e deri atë ditë kur prej nesh u ngrit në qiell - të bëhet bashkë me ne dëshmitari i ngjalljes së tij.” Dhe paraqitën dy: Jozefin që quhet Barsabë me mbiemër Just dhe Matinë: Atëherë u lutën: “Ti, o Zot, që njeh zemrat e të gjithë njerëzve, trego cilin prej këtyre të dyve e ke zgjedhur për të marrë vendin e kësaj shërbesë apostolike, prej të cilës u tërhoq Juda për të shkuar në vendin e vet.” Atëherë hodhën short e shorti i ra Matisë, e kështu u radhit në numrin e të Njëmbëdhjetë apostujve”. (Vap 1, 16-26).

Po ashtu, edhe pasardhësit e të dymbëdhjetëve, pra apostujt Shën Pali edhe Shën Barnaba kanë bërë të njëjtën gjë që ka bërë Jezu Krishti: pra kanë zgjedhur si apostuj vetëm meshkuj. E kemi parë më sipër që ata (më saktësisht Pali) kanë zgjedhur vetëm meshkuj (Timoteu e Titi) si pasardhës të tyre, duke ju rekomanduar atyre që të vënë duart mbi pasardhës të tjerë, por në të njëjtën mënyrë siç e bënin ata. Gjithashtu, duhet të kemi parasysh që nuk është një arsye mentaliteti të vendit ku ata banonin ose nga i cili vinin arsyet (dikush mund të thotë po këta ishin të gjithë hebrenj, jetonin në shoqërinë maskiliste hebraike, ku femra konsiderohej një hiç). Këtë na e tregon fakti që Shën Pali (i lindur dhe rritur hebre), pasi doli nga kufinj të botës judaike është ndjerë i shtyrë që të thyejë praktikën mosaikë (pra ritualet dhe zakonet e hebrenjve le të themi) në shoqëritë greko-romake për të përhapur ungjillin dhe krishtërimin edhe në ata vende. Mjafton të kujtojmë polemikën e madhe që çohet nga vetë Shën Pali, i cili shkon për të folur me Shën Pjetrin (Papa i parë) për çështjen e paganëve që marrin Pagëzimin (pra, për të ndryshuar disa zakone). Pra, pa problem (nqs nuk do të kishte qenë problem) Shën Pali mund të kishte thyer edhe këtë zakon të Apostujve për t'u dhënë Sakramentin e Urdhrit edhe femrave. Aq më tepër që në botën helenistike kishte shumë priftëresha, që u jepnin kult hyjnive pagane, kështu që nuk do të kishte qenë diçka e re për paganët, përkundrazi. Epo, **as Palit nuk i ka shkuar ndërmend ta bëjë një gjë të tillë, edhe pse me karakterin e fortë që kishte s' do ta kishte patur problem të shkonte kundër çdo lloj zakoni e tradite,** aq “i çmendur” ishte. Nqs as Pali, as Barnaba, as Timoteu, as Titi e asnjë pasardhës tjetër i Apostujve nuk e ka bërë këtë gjë, pra nuk u ka dhënë kurrë Sakramentin e Urdhrit femrave, do të thotë që Kisha vazhdon ta mbajë dhe do ta mbajë këtë gjë gjithmonë dhe kurrsesi nuk do ta ndryshojë.

Dua t'ju kujtoj gjithashtu që Papa Paolo VI i ka shkruar një letër kryepeshkvit katolik të Canterburyt në momentin historik kur po fillonin të urdhëronin (të jepnin Urdhrit e Shenjtë pra) edhe femrat në kishat anglikane (anglikanizmi mund të konsiderohet si një protestantizëm “më i butë”). Papa i shkroi një letër më 30 nëntor të vitit 1975 për t'i thënë dhe për t'i konfirmuar sërish Kryepeshkvit që gratë në Kishën Katolike nuk mund të urdhërohen dhe arsyet se pse (që janë esencialisht ato që

listuam më sipër). Mund të na duken çështje të vogla, por duhet të kemi parasysh se për këto çështje, ose më mirë për mosmarrëveshje e mbi të gjitha do të thoja për injorancë në lidhje me këto çështje, janë krijuar këto “rryma” të reja të krishtërit dhe shumë njerëz u kanë shkuar nga pas. Po ashtu, ja vlen të themi që edhe vetë Papa Gjon Pali II (shenjt) ka thënë që “për të hequr çdo dyshim në lidhje me një çështje shumë të rëndësishme, duhet të them në virtyt të ministrit tim për të konfirmuar vëllezërit, që Kisha nuk ka asnjë fuqi që t’u japë grave Sakramentin e Urdhrit dhe kjo sentencë duhet të mbahet në mënyrë definitive nga të gjithë besimtarët e Kishës”. (nga letra e tij apostolike “Ordinatio Sacerdotalis” e 22 majit të vitit 1994). Dhe pikë.

Kisha nuk do ta ndryshojë këtë kurrën e kurrës? Po, kurrën e kurrës. Le të hidhen përpjetë feministet e priftëreshat e çdo lloj feje e kushdo që të dojë. Kjo gjë është një e drejtë hyjnore. Ça do të thotë kjo? Që ndryshe nga të drejtat eklesiasitike (do ta shikojmë më poshtë), gjërat që i përkasin të drejtave hyjnore, do të thotë që janë të të drejtat e Hyjit, pra të përcaktuara nga vetë Hyji dhe nuk mund t’i prekë asnjë njeri, as njerëzit e klerit, as vetë Ati i shenjtë. Pra, le ta flemë mendjen për këtë çështje: **KURRË E ASNJËHERË KISHA KATOLIKE NUK DO T’U JAPË SAKRAMENTIN E URDHRI FEMRAVE.**

Po dikush mund të kundërpërgjigjet: ok e kuptova se pse Kisha nuk u jep grave Sakramentin e Urdhrit femrave, por tani kam një pyetje tjetër: Pse Jezusi ka zgjedhur që t’ua japë vetëm meshkujve këtë Sakrament?

Përgjigja është:..... NUK E DI. Po, nuk e dimë, jemi të limituar përse i përket gjërave të Zotit, mund të dimë dhe të studiojmë shumë gjëra, por gjithnjë do të ketë diçka që nuk e kuptojmë deri në fund, ndonjë pikëpyetje që na del që ndoshta nuk mund të zgjidhet tërësisht. Kjo sepse ne jemi krijesa, Zoti është Krijuesi ynë. Na duket banalitet ndoshta kjo fjali, se e dimë çka po na thua ndonjë gjë të re (do të fusja sërish frazën “Nard Ndoka”por s’dua ta ekzagjeroj), ose më mirë “na kënaqe, shpikë rraketa!”, por në fakt është shumë e rëndësishme ta fusim në kokën tonë të vockël, sidomos në ditët e sotme ku kemi gjithçka gati, ku jemi super të informuar mbi çdo gjë e mbi gjithçka (nganjëherë edhe të keqinformuar) nuk e kemi të lehtë ta pranojmë dhe të qëndrojmë me një gjysmë enigme, me një përgjigje të tipit “nuk e di”. Nuk e dimë, dhe pikë. Mund të jenë bërë dhe do të bëhen shumë hipoteza nga teologët mbi “pse-në”, por duke qenë se janë akoma hipoteza, përgjigja mbetet akoma esencialisht “nuk e dimë”.

Pyetja e dytë që mund të na bëjnë njerëzit tek ne po hamë darkë më to krejtësisht të qetë e të relaksuar, pyetje e thënë më shumë për të debatuar e për të na bezdisur (shpresojmë për të mos na e ngelur ushqimin në fyt se do ishte pak si e tepërt kjo) se sa për të ditur përgjigjen e vërtetë, është kjo:

B. PSE NUK MARTOHEN PRIFTËRINJTË?

Gjithsesi, për ata që duan të dinë sinqerisht dhe me të vërtetë, ose edhe thjesht për kuriozitet, por me një hapje mendore për të dëgjuar arsyet, se pse nuk martohen priftërinjtë do të mundohemi t’i japim përgjigje këtu.

Atëhere, nqs jua kanë bërë këtë pyetje ndonjëherë tek po hanit krejt rahat ndonjë pulë me pilaf (më falni, më pëlqejnë ushqimet tradicionale!) dhe mezi po e kalonit poshtë se “ja filluan këto prapë, kush u përgjigjet tani, çka të bëj a të bëj demok se nuk dëgjova dhe të vazhdoj t’i heqin lëkurën pulës, apo t’u përgjigjem duke rrezikuar të më ngelë ushqimi në fyt, se e di unë si shkon puna në këto situata”. Ndoshta, asnjëri prej jush nuk është kaq i zellshëm sa të debatojë për çështjet e Kishës deri në atë pikë sa t’i ngelet në fyt, por nqs ka ndonjë të tillë të rrijë rahat se s’ka nevojë të çmendet shumë në këtë pikë, as ta mbrojë në mënyrë të ekzagjuar, sepse në fakt kjo çështje i përket së drejtës eklesiasitike. Ehh, na kënaqe tani prapë, e çka na the? Asgjë. Jo, thashë shumë, nqs e dimë ndryshimin midis një çështjeje që i përket së drejtës eklesiasitike dhe asaj që i përket së drejtës

hyjnore (shikoni mund të duken gjëra të vogla, për për injorancë të thellë në këto çështje, njerëzit lënë Kishën katolike, duke kaluar në rryma, fe e filozofi të tjera, duke krijuar përçarje e duke rrezikuar që të humbasin shpirtin e tyre!). Kur një çështje i përket së drejtës ekleziastike (pra së drejtës kishtare) do të thotë që kjo çështje nuk është përcaktuar nga vetë Jezu Krishti, nga Hyji, por nga Kisha dhe si e tillë, mund të ndryshojë në kohë nga vetë Kisha pasi ajo e ka përcaktuar dhe ka të drejtë ta ndryshojë si e kur të dojë, ndryshe nga ata që i përkasin së drejtës hyjnore që njeriu, as më i shenjt, as Papa, nuk mund t'i prekë sepse vetë Hyji i ka përcaktuar të tilla e të tilla mbeten gjithnjë e përgjithmonë (çështja e mësipërme e urdhërimit vetëm të meshkujve). Ah, tani e kuptova! Po pra, kështu që mund të vazhdoni t'i bënë operacionin delikat pulës suaj me piru e thikë, ndërkohë që ne të tjerët vazhdojmë e flasim për këtë çështje.

Pikërisht për arsyen që thamë më sipër, që kjo çështje i përket së drejtës kishtare, pra Kisha ka caktuar që duhet të jetë kështu dhe për këtë arsye kjo gjë jo vetëm që mund të ndryshojë në kohë, por edhe në fakt ndryshon midis Kishave të ndryshme. Kisha të ndryshme?

Po, kemi Kishat Perëndimore (që është Kisha Katolike e ritit latin, kisha në të cilën shumica prej nesh bëjmë pjesë) dhe Kishat Orientale/Lindore (në Kishat Lindore ne kemi Kishat Katolike të ritit oriental (kishat greko-katolike) dhe kishat ortodokse).

Pra, Kisha Katolike ka dy rite: ajo e ritit latin dhe ajo e ritit grek.

Në Kishat Katolike të ritit latin ata meshkuj që marrin Sakramentin e Urdhrit të Shenjtë janë të pamartuar (beqarë) dhe nuk mund të martohen.

Në Kishat Katolike të ritit grek mund të marrin Sakramentin e Urdhrit edhe meshkuj të martuar. Por, sikurse edhe në Kishën Katolike latine, edhe në këto Kisha ata që e marrin Sakramentin e Urdhrit si beqarë nuk mund të martohen. Pra, Sakramenti i Urdhrit mund të merret nga meshkuj që tashmë janë të martuar, por nqs një mashkull e ka marrë si beqar Sakramentin e Urdhrit, nuk mund të martohet as në këto Kisha. Po ashtu, nqs priftit të martuar (pra ai që është bërë prift kur tashmë ishte i martuar e specifikojmë prapë) i vdes gruaja, dmth mbetet i ve, atëhere ai nuk mund të martohet sërish. Përsa i përket Ipeshkëve është ndryshe puna: ata zgjidhen vetëm midis atyre që janë beqarë, të pamartuar.

Pra, në Kishën Katolike priftërinjtë janë dhe duhet të rrinë beqarë për gjithë jetën. Ky është një rregull i caktuar nga Kisha (e thamë, i përket së drejtës kishtare, jo hyjnore) dhe si e tillë edhe mund të ndryshojë ndër kisha të ndryshme (sikurse e pamë më sipër me Kishat Lindore, sidomos atë greko-katolike) por edhe në kohë mund të ndryshojë. Por, për momentin dhe me sa duket edhe për shumë kohë më tej (shpresojmë përgjithmonë) Kisha Katolike e ritit latin (tani që pamë ndryshimet po e specifikojmë) e mban dhe e ruan këtë rregull me shumë përkujdesje, do të thoja me shumë "xheloz". Pse?

Ky rregull i përcaktuar nga Kisha nuk është përcaktuar nga kjo e fundit për mazokizëm, sepse i pëlqen t'i shikojë priftërinjtë meshkuj të shkretë të vuajnë e të jetojnë vetëm gjithë jetën, por i ka themelet e veta që në fillimet e krishtërimin, ose më saktë do të thoja në Jezu Krishtin. Vetë Jezu Krishti e ka zgjedhur këtë status, pra të qenit beqar, për t'ju kushtuar totalisht misionit që i kishte dhënë Atit i tij qiellor. Jezusi është Zot, por është edhe njeri i vërtetë, e kështu që po të donte, mund të kishte zgjedhur që të martohej, por ka vendosur dhe ka zgjedhur lirisht të mos e bëjë (t'i lëmë këtu polemikat e kota në lidhje me Maria Madalenën, pa lidhje dhe pa asnjë themel biblik apo apostolik, do të thoja "thashëthema puro!"). Ai vetë po ashtu flet për beqarinë për mbretërinë e Hyjit, pra për ata që janë të thirrur dhe duan lirisht t'i kushtohen Zotit, në favor të saj:

"S'e kuptojnë të gjithë këtë fjalë, por vetëm ata që e morën dhuratë këtë kuptim. Sepse, ka njerëz që janë që nga barku i nënës të paaftë për martesë, ka edhe nga ata që njerëzit i bënë të paaftë për martesë dhe ka nga ata që i bien mohit martesës për dashuri të Mbretërisë së qiellit. Kush mund ta kuptojë, le ta kuptojë!" (Mateu 19, 11-12)

Kur disa farizenj, për ta vënë në provë, e pyesin në lidhje me martesën (nqs mund të ndahen apo jo, siç u kishte thënë Moisiu) ai ju flet për pazgjidhshmërinë e Martesës (për më tepër shiko: Sakramenti i Martesës) dhe pastaj kur ata i përgjigjen (të shkretët, pak si të tronditur nga këto fjalë të Jezusit): "Nëse qenka e tillë gjendja e burrit dhe e gruas, atëhere më mirë të mos martohemi fare". Me të vërtetë të shkurajuar apo jo?! Dhe këtyre fjalëve, Jezusi u kundërpërgjigjet me fjalët që lexuam më sipër të ungjillit sipas Mateut. Ne na interesojnë më shumë fjalët e fundit të këtyre vargjeve që janë "ka nga ata që i bien mohit martesës për dashuri të Mbretërisë së qiellit". Këtu Jezusi normalisht po flet së pari për veten e vet, por edhe për të gjithë ata që janë të thirrur e të zgjedhur nga ai që ta përfaqësojnë nga më afër. Nuk u thotë që martesa është e keqe, nuk duhet të bëhet dhe të gjitha atë që martohen i përkasin "një kaste inferiore". Nuk jemi në Indi me organizim kastash dhe nuk ka kategori "A" e kategori "B". Janë thirrje, që secili është i lirë t'i përgjigjet apo jo. **Por, sikurse kuptohet edhe nga këto fjalë të Jezusit por mbi të gjitha nga shembulli i jetës së tij, nga zgjedhja e tij, beqaria është shenjë më e madhe dhe më e fortë e kushtimit të Zotit, që u kërkohet në veçanti atyre që janë të thirrur për të qenë përfaqësuesit më të afërt të Jezu Krishtit,** ata që sikurse e pamë marrin direkt nga ai pushtetin hyjnor që i përket atij vetë, ata që veprojnë në Personin e Krishtit duke u identifikuar totalisht me të (in Persona Christi Capitis), pra priftërinjtë.

Po ashtu, për të folur për rrënjët biblike të këtij opcioni të beqarisë, përmendim edhe Shën Palin, që është edhe me direkt se Jezusi kur bëhet fjalë për këtë çështje, duke na bërë gati të mendojmë (nuk e di juve, mua ashtu më duket nga këto fjalë) që martesa gati gati i përket kategorisë "B", asaj kastës inferiore për të cilën thamë. Gjithsesi, nuk dua t'i hyj në hak shën Palit (larg qoftë, nuk dua "borxhe" nga ana tjetër), kështu që le ta lexojmë së ç'a na thotë ai, e pastaj secili është i lirë ta mendojë si të dojë (në lidhje me punën e kategorizimit të thirrjeve e kam fjalën):

Kisha dashur që të gjithë njerëzit të ishin si unë; porse, secili e ka prej Hyjit dhuratën e vet të veçantë njëri kështu e tjetri ashtu.

*"Të pamartuarve dhe vejuhave u them se është mirë për ta nëse qëndrojnë si unë. Por, nëse nuk janë të zotët të përmbahen, le të martohen sepse më mirë është të martohen se të digjen...
... Lidhur me virgjërat nuk kam farë urdhri prej Zotit, por jap këshillë si një njeri që, në saje të mëshirës së Zotit, meriton t'i besohet. Pra, mendimi im është se kjo gjendje është e mirë për shkak të ngushticës së tanishme, mendoj se është mirë për njeriun që të qëndrojë ashtu. Je i lidhur me grua? Mos kërkto ndarje! Je i lirë nga gruaja? Mos kërkto grua! Po edhe nëse martohesh, nuk bën mëkat. Po edhe virgjëra, nëse martohet, nuk bën mëkat, por të tillët do të kenë vuajtje në trup, e unë dëshiroj t'ju kursej...*

....E dëshira ime është që të mos keni kokëçarje. I pamartuari kujdeset për punët e Zotit: si t'i pëlqejë Zotit. Përkundrazi, i martuari kujdeset për punët e shekullit, si t'i pëlqejë gruas dhe është i ndarë. Po edhe gruaja e pamartuar dhe virgjëresha kujdeset për punët e Zotit, që të jetë e shenjtë [e] me trup e me shpirt; kurse e martuara kujdeset për punët e shekullit: si t'i pëlqejë burrit. Këto po jua them për të mirën tuaj, jo për t'ju vënë ndonjë lak, por që të jetoni në mënyrën më të përshtatshme krejtësisht të përqendruar në shërbimin e Zotit.

Në qoftë se ndokush e sheh veten se nuk mund të qëndrojë i ndershëm kundrejt së fejuarës së vet, e ajo e ka arritur pjekurinë, dhe i duhet të jetë me të, le të bëjë çka ka menduar, nuk mëkaton: le të martohen. Por ai që ka marrë në zemër të vet vendim të qëndrueshëm e nuk ka nevojë dhe zotëron me vullnetin e vet e në zemrën e vet e merr vendimin të ketë nderim kundrejt të fejuarës së vet, bën mirë. Kështu, pra, ai që martohet me të fejuarën e vet bën mirë, ai që nuk martohet, bën edhe më mirë.

Gruaja është e lidhur derisa ta ketë burrin gjallë, po i vdiq burri, është e lirë: le të martohet me kë të dëshirojë - veçse me të krishterë. Do të ishte veç, më e lumtur, ky është mendimi im, nëse do të

qëndronte ashtu si është. Mendoj se edhe unë e kam Shpirtin e Hyjit". (Letra e parë drejtuar Korintasve 7, 7-9; 25-28; 32-40)

Ja pra, edhe Shën Pali, apostulli i paganëve, apostulli i gjentilëve, që na jep mendimin e vet mbi beqarinë për Mbretërinë e Hyjit. Besoj se kuptohet fare lehtë se cili është mendimi i Shën Palit dhe cilin preferon ai...

Po ashtu, edhe apostujt e tjerë të Jezu Krishtit janë zgjedhur beqarë (shumica prej tyre, kemi shembullin e Shën Pjetrit që ishte i martuar).

Gjithashtu, ndër shekuj Kisha Katolike e ka mbajtur këtë traditë të shenjtë të beqarisë së priftërinjve, që sikurse e pamë më sipër, nuk është pa themele biblike. Po ashtu, përmendim Sinodin e Elvirës (300-303) në të cilin ndalohej martesë për ata që merrnin Sakramentin e Urdhrit, ose edhe Papa Siricion (384-399) i cili i shkruan në një letër të 10 shkurtit të vitit 385 drejtuar Ipeshkvit Imerio i Tarragonës duke e konfirmuar për të disatën herë pozitën e Kishës Katolike në favor dhe në mbështetje totale të beqarisë së priftërinjve. Këto janë vetëm disa nga dokumentet zyrtare më antike të Kishës Katolike, të shekujve të parë të krishtërimit, ku shikojmë se Kisha vazhdimisht e ka mbrojtur dhe e ka mbështetur beqarinë e priftërinjve.

Kuptohet edhe nga ana njerëzore/psikologjike të qenit beqar për Mbretërinë e Hyjit i lejon atij njeriu që ta shërbejë Zotin në mënyrë më totale dhe më të plotë, duke i dedikuar Zotit dhe të gjitha gjërave që kanë të bëjnë me të (duke filluar nga Sakramentet, predikimi i fjalës së Zotit e deri tek gjërat që kanë të bëjnë me ndihmën dhe dashurinë ndaj nevojtarëve) jo vetëm të gjithë kohën që njeriu ka në dispozicion, por mbi të gjitha të gjitha energjitë jetësore, që ruhen dhe drejtohen në mënyrë të shenjtë e të mirë nga fakti që njeriu jeton në dëlirësi të plotë, është beqar dhe nuk ka mendime e shqetësime të botës që futen midis tij dhe gjërave të Hyjit (të paktën kështu duhet të jetë, pastaj shikojmë që kjo nuk është *ipso facto* kështu, sepse ka shumë priftërinj që në fakt janë shumë më shumë mondanë se njerëzit e tjerë të martuar, por ne po flasim se si duhet të jetë, pastaj se si vihet në praktikë nga disa është gjë tjetër). Gjithashtu, fakti që nuk vihet mirë në praktikë nga disa dhe që ka rënie të vazhdueshme në këtë pikë (të gjitha skandalet nga më të vogla tek më të mëdhatë e Kishës që i kemi dëgjuar të gjithë) nuk do të thotë që atëhere ky rregull nuk vlen dhe nuk duhet të respektohet, ose më keq akoma, duhet të hidhet poshtë. Mjafton të hedhim vështrimin tonë tek ana tjetër e medaljes, që janë shenjtërit (më specifikisht priftërinjtë e shenjtë të Kishës Katolike), të cilët janë shenjtëruar dhe e kanë jetuar plotësisht jetën e tyre dhe misionin e tyre si prift, beqarë dhe të lumtur që i shërbejnë Hyjit.

Kemi përmendur vazhdimisht Padre Pion, se të themi të drejtën ka shprehjet më të bukura (ndoshta është edhe më i njohuri, prandaj) por ka mijëra e mijëra priftërinj që e kanë jetuar beqarinë e tyre në dëlirësi të plotë dhe mbi të gjitha me lumturi e kënaqësi të madhe. Përbiles, do të guxoja të thoja që janë shumë më shumë këta të fundit, se sa ato që japin skandale dhe që nuk e jetojnë mirë beqarinë e tyre (dëlirësinë e tyre). Kemi një dëshmitar të ditëve tona, i vdekur nga Covid-i më 19 mars të vitit 2020, në festën e Shën Jozefit, Atë Cirillo Longo, një prift italian i cili i shtruar në spital, rëndë për shkak të virusit, thoshte vazhdimisht që "nuk kishte frikë, sepse jemi të gjithë në duart e Zotit". Është bërë e famshme nëpër social media një foto e tij: ai me tubin për të marrë frymë në gojë, me kurorën e Ruzares në shpatull, me krahët e ngritur tek Qielli, me grushtat e mbyllur në shenjë fitoreje. Sytë e tij plot gjallëri kanë transmetuar deri në fund besimin në Mëshirën e Hyjit. Në telefonatat e tij të fundit thoshte: "Do të shikohemi sërish andej, në Parajsë... lusni Ruzaren... m'u bëni të fala të gjithëve". Nuk është para 1000 vitesh, as para 100 vitesh, është tani, në ditët tona: janë dhe

ekzistojnë akoma njerëz të tillë, të kushtuar Zotit deri në fund, çdo gjymtyrë të trupit të tyre dhe çdo cep të zemrës së tyre ja kanë lënë në dorë Zotit, dhe ai ka bërë mrekulli në ta dhe nëpërmjet tyre. Sa bukur! Sa bukur do të ishte sikur të gjithë priftërinjtë ta jetonin sikurse Atë Cirillo (vdekja e ëmbël e të cilit është vetëm kurorëzimi i një jete tërësisht e kushtuar Hyjit dhe njerëzve, sidomos më të varfërve dhe më nevojtarëve) dhuratën e priftërisë e të beqarisë së tyre, sikur ta shfrytëzonin deri në palcë! Ne njerëzit jemi shumë të zotë për të shfrytëzuar njëri tjetrin (zakonisht për keq, për interese egoiste) për jemi shumë pak të zotë për të shfrytëzuar dhuratat që na jep Zoti. Këta jo, s'dimë si ti shfrytëzojmë, rrezik as nuk i hapim fare, i lëmë aty në një qoshe! T'i lutemi Krishtit që të na e japë këtë hir: ne dhe të gjithë priftërinjtë të thirrur nga Ai për t'i shërbyer nga më afër, në mënyrë më të veçantë! Pra, këto janë disa nga arsyt kryesore se pse në Kishën Katolike (të ritit latin në veçanti) priftërinjtë nuk mund të martohen.

Kjo ishte ana e bukur e medaljes, por le të kthehemi sërish tek ana tjetër, tek ajo e pabesnikërisë ndaj këtij rregulli të Kishës. Kemi parë, sidomos në ditët tona, shumë priftërinj (disa prej të cilëve dalin pa problem duke folur edhe në Tv, përbiles janë edhe krenarë) që nuk e respektojnë rregullin e beqarisë: pra që në një pikë të jetës së tyre dashurohen me një grua dhe duan të martohen e të krijojnë familje me të. Nuk po flas për ato që "bien" në mënyrë rastësore, pra që ata që psh. kanë marrëdhënie me një vajzë një ose disa herë, por pastaj pendohen. Këta, edhe pse kryejnë mëkat të rëndë (nqs lexoni shkrimet e mistikëve, si psh. të mistikes Luisa Picarreta, ky është një nga mëkatet që e lëndon më shumë Zemrën e copëtuar të Jezusit), nqs pendohen sinqerisht dhe ndërrojnë jetë, rrëfehen dhe mund të vazhdojnë shërbimin e tyre apostolik (edhe pse duhet të bëjnë një pendesë të madhe për këto lloj mëkatesh).

Përsa i përket këtyre lloj priftërinjsh, përsa të jenë në mëkat të rëndë, edhe pse kanë nevojë të pastrohen dhe të kthehen në hir të Zotit për veten e tyre e për shëlbimin e tyre, prapë se prapë kjo gjë nuk prek dhuratën e Krishtit të dhënë atyre nëpërmjet Sakramentit të Urdhrit (pra, Krishti vazhdon të veprojë nëpërmjet tyre). Kjo do të thotë që një prift i tillë, edhe pse në mëkat të rëndë, celebron Meshën në mënyrë të vlefshme, shuguron bukën e verën duke u shndërruar ata në Korpin e Gjakun e Krishtit (për virtyt të Shpirtit Shenjt) dhe rrëfen në mënyrë të vlefshme (dmth mëkatet e rrëfyera me pendim të sinqertë nga ana jonë një prifti që nga ana e vet është në mëkat të rëndë, janë të falura dhe rrëfimi ynë është i vlefshëm). Kjo sepse duhet të dimë që **sakramentet veprojnë ex opere operato, pra pavarësisht nga ministri (prifti) që na e jep atë. Ja çfarë na thotë Shën Agustini:**

"Një ministër mendjemadh shkon bashkë me djallin; por jo për këtë arsye ndotet dhurata e Krishtit, që përmes tij vazhdon të rrjedhë në pastërtinë e vet dhe përmes tij vjen me kthjelltësi që të fekondojë tokën. Virtyti shpirtëror i sakramentit është si drita: arrin e pastër tek ata që duhen të ndriçohen dhe, edhe pse duhet të kalojë përmes qenieve të papastra, nuk ndotet".

Por, ne na interesojnë ato rastet e priftërinjve, akoma edhe më të rënda nga ana e moralit, pra që ata që jo vetëm kanë rënë në mënyrë rastësore, por që janë të vendosur që të jetojnë me gruan me të cilën janë dashuruar. Çfarë ndodh në këto raste?

Kemi thënë më sipër që Sakramenti i Urdhrit nuk mund as të eliminohet, as të përsëritet dhe mbetet përgjithmonë. **Kjo do të thotë që këta priftërinj që kanë marrë Sakramentin e Urdhrit mbeten përgjithmonë priftërinj, edhe pse vendosin të mos jenë më beqarë.** Por, duke qenë se Kisha Katolike (po flasim për priftërinjtë e ritit latin në përgjithësi, që e kanë të detyrueshme beqarinë për priftëri) nuk pranon që një prift i shuguruar që e ushtron ministerin e tij të martohet (pra o duhet të bëjë një rrëfje, o tjetrën, dhe çdo prift që merr këtë Sakrament të Urdhrit është i vetëdijshëm për këtë gjë), atëhere **Kisha Katolike bën për këto priftërinj që martohen "reduktimin në gjendjen laikale", çka do të thotë që edhe pse në ata mbetet Sakramenti i Urdhrit që nuk mund të fshihet kurrë, ata nuk mund ta ushtrojnë më pushtetin e tyre hyjnor apostolik, dmth nuk mund as të kremtojnë Meshën, as të rrëfejnë njerëzit.**

Pra, këta priftërinj mund të martohen, por nuk janë më priftërinj në kuptimin që nuk e ushtrojnë më ministerin e tyre, nuk mund dhe nuk ju lejohet ta ushtrojnë. Kjo sepse nuk është se Kisha nuk i do, por sepse jua ka bërë të qartë që në momentin që ata e marrin Sakramentin e Urdhrit në Kishën Katolike që duhet të jenë e të mbeten beqarë për të gjithë jetën për ta ushtruar këtë mision të veçantë. Njoh nga afër një prift, i cili i dashuruar dhe i martuar tashmë me një grua, donte të bindte Ipeshkvin dhe ata të klerit që t'ja pranonin si martesën e vet, ashtu edhe ta lejonin që të "bënte priftin" (le të themi kështu, besoj se jemi kuptuar për çfarë e kemi fjalën). Normalisht mijëra letrave që ai ka dërguar deri tani andej këndeje, i kanë ardhur vetëm disa "Jo" të thata. E pamë se cila është pozita e Kishës në lidhje me këtë aspekt.

Pra prifti i "reduktuar në gjendje laikale" qenka si një laik i thjeshtë, si ne njerëzit "normalë", jo priftërinj? Po. Ashtu është, por. Por mbetet prapë se prapë prift në shpirtin e tij, sepse ka Sakramentin e Urdhrit që nuk mund të fshihet. **Kjo do të thotë që:**

1. nqs gruaja me të cilën është martuar vdes, ai mbetet i ve dhe nuk do të martohet më, përkundrazi ai do të "bëjë sërish priftin", atëhere Kisha mund të integrojë sërish dhe i lejon që të rimarrë shërbimin apostolik, dmth të kremtojë Meshë, të rrëfejë e të bëjë atë që bëjnë të gjithë priftërinjtë.
2. Po ashtu, një prift i martuar (me gruan ende gjallë), i reduktuar në gjendje laikale, edhe pse në kushte normale nuk mund të rrëfejë njerëzit, nqs gjendet përballë një njeriu që po vdes dhe i kërkon me ngulm që ta rrëfejë, ai ka të drejtën në atë situatë ekstreme dhe urgjente që ta rrëfejë. Kjo, sepse në rastet e emergjencës të gjitha parimet e tjera "dytësore" në krahasim me objektivin themelor që është shëlbimi i shpirtit (në këtë rast i shpirtit të këtij njeriu që po vdes) bien. Po ashtu, mund ta bëjë sepse prifti i reduktuar në gjendje laikale e thamë që prift mbetet, pra e ka pushtetin hyjnor që të falë mëkatet sepse i është dhënë kur ka marrë Sakramentin e Urdhrit, por **nuk ka lejen nga Kisha që ta ushtrojë këtë pushtet në kushtet e zakonshme, por e ka lejen që ta ushtrojë pushtetin vetëm në rast se njeriu që rrëfehët gjendet në rrezik për jetën.**

Pra, sa për të bërë një krahasim:

Kisha nuk mund të vërë dorë në martesat në Kishë që janë të vlefshme, prandaj edhe nuk ekziston divorci midis një burri e gruaje të martuar me sakramentin e Martesës dhe Kisha nuk mund ta japë këtë divorc, as vetë Ati i Shenjtë. Kjo sepse pazgjidhshmëria e Martesës është një e drejtë hyjnore, është caktuar nga vetë Hyji, Jezu Krishti, Zot. (shiko: Sakramenti i Martesës).

Përkundrazi, mund të vërë dorë si e kur të dojë përta i përket beqarisë së priftërinjve, sepse është një normë e caktuar (jo pa themele biblike dhe apostolike) nga vetë Kisha e kështu që vetë Kisha që e ka caktuar, mund ta ndryshojë, ta heqë, t'ua japë ose të mos u japë lejen që të ushtrojnë shërbimin apostolik (" të bëjnë priftin") atyre priftërinjve që nuk duan të jenë më beqarë (ata që martohen).

Por, Sakramenti i Urdhrit i marrë nga të gjithë priftërinjtë është sakrament i themeluar nga vetë Zoti, Jezu Krishti, dhe si i tillë, mbetet si vulë shpirtërore në shpirtin e çdo prifti, si ai që e ushtron shërbimin apostolik, si ai që nuk e ushtron, si beqar, si i martuar.

E kemi thënë që ata që marrin Sakramentin e Urdhrit duhet të jenë meshkuj; kjo është e drejtë hyjnore dhe jo kishtarë.

Ky pra ishte Sakramenti i Urdhrit, të paktën disa nga njohuritë kryesore mbi këtë Sakrament. Le ta mbylлим me thëniet e dy shenjtërve, që na tregojnë më mirë se kush është prifti në esencë.

"Duhet të fillojmë nga pastrimi i vetvetes përpara se të pastrojmë të tjerët; duhet të dimë për t'i mësuar të tjerët, duhet të bëhemi dritë për të ndriçuar të tjerët, të afrohem me Zotin për të afruar të tjerët tek Ai, të shenjtërohemi me Zotin për të shenjtëruar të tjerët, t'i marrim për dore dhe t'i këshillojmë me zgjuars. Unë e di ministrat e kujt jemi, në çfarë lartësie gjendemi dhe kush është ai të cilit i drejtohem. E njoh madhësitinë e Zotit dhe dobësinë e njeriut, por edhe forcën e tij. Kush është pra prifti? Është mbrojtësi i së vërtetës, që ngjitet së bashku me engjëjt, jep lavde me kryeengjëjt, ngre në alterin e qiellit viktimat e sakrificave, bashkëndon priftërinë e Krishtit, riformon krijesën, rindërton në të imazhin e Zotit, e rikrijon për botën tjetër, dhe le të themi atë çka është më sublime: hyjëzohet dhe hyjëzon".
(Shën Gregorio Nazianzeno, prift)

"Prifti vazhdon veprën e shëlbimit mbi tokë. Nqs do ta kuptonim mirë priftin në këtë tokë, nuk do të vdisnim nga frika, por nga dashuria. Priftëria është dashuria e zemrës së Jezusit". (Shenjti Kurato i Arsit, pajtori i priftërinjve)

Me këtë Sakrament kemi mbyllur edhe ciklin e shtatë Sakramenteve të Kishës Katolike. Ishte një rrugëtim i bukur që kemi bërë së bashku. Faleminderit!

